

Prezident İlham ƏLİYEV:

"Azərbaycan və Türkiyənin əməkdaşlığı nəticəsində yalnız bölgəmizin deyil, geniş coğrafiyanın enerji xəritəsi dəyişib"

Təsədüfi deyil ki, bu günlərdə Laçın-dakı görüşlərdə də həmin məsələ bir daha vurğulandı. Azərbaycan Prezidenti, Türkiyə Prezidenti və Pakistanın Baş nazirinin Zirvə görüşündə dövlətimizin başçısı dedi: "Siyasət, iqtisadiyyat, energetika, qarşılıqlı investisiyalar, nəqliyyat, müdafiə, kənd təsərrüfatı, informasiya texnologiyaları və digər sahələrdə əməkdaşlığın birgə layihələr və proqramlar vasitəsilə daha böyük sürətlə inkişaf edəcəyinə inanırıq. Azərbaycan Türkiyə iqtisadiyyatına 20 milyard ABŞ dollarından çox sərmayə qoyub, Pakistan iqtisadiyyatına 2 milyard ABŞ dolları qoymağa hazırdır. Hazırda konkret in-

vestisiya layihələri üzrə işlər gedir. Azərbaycan və Türkiyənin əməkdaşlığı nəticəsində yalnız bölgəmizin deyil, geniş coğrafiyanın enerji xəritəsi dəyişib. Ölkələrimiz enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində əhəmiyyətli rolə malik olub və bu gün bərpaolunan enerjinin istehsalı və ixracı istiqamətində geniş layihələrə start verilib".

Əməkdaşlığın bir neçə səhifəsini vərəqləyək. Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəmərinin qət etdiyi 1768 kilometrlik yolun ən böyük hissəsi - 1076 kilometri Türkiyədən keçir (Xəttin Azərbaycanda marşrutu 443, Gürcüstanda

249 kilometrdir). Kəmərin 8 nasos stansiyasının 4-ü Türkiyədədir.

BTC 19 ildir Azərbaycan neftini Türkiyənin ərazisindən keçirərək dünya bazarlarına çatdırır. Belə ki, 2006-cı ilin yayında tam sistem kimi istismara verildəndən bu ilin birinci rübünün sonunadək kəmərlə ümumilikdə təqribən 598 milyon ton (4,5 milyard barel) xam neft nəql edilib. Bu neft həcmi Ceyhanda 5862 tankera yüklənərək dünya bazarlarına göndərilib.

BTC-dən bir il sonra isə BTƏ istifadəyə verilib. Xatırladaq ki, BTƏ-nin ayrılmaz hissəsi olan Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) ümumi uzunluğu 691 kilometrdir.

O, Azərbaycanda 443, Gürcüstanda 248 kilometr məsafə qət edir. Gürcüstan-Türkiyə sərhədində CQBK-yə 280 kilometrlik boru kəməri birləşir ki, bununla Azərbaycan qazı Ərzuruma çatdırılır. Səngəçal-Ərzurum marşrutu ilə uzanan bu xətt bütövlükdə Bakı-Tbilisi-Ərzurum kəməri adlanır.

"Cənub qaz dəhlizi"nin təməlini də, əslində, elə BTƏ yaradıb. Azərbaycanın İtaliya torpağınadək 3500 kilometrlik məsafə boyu uzanan bu dəhlizin də ən böyük hissəsi qardaş Türkiyənin ərazisindən keçir. Bu, Azərbaycanla Türkiyənin birgə layihəsi olan TANAP - Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməridir.

Prezident İlham Əliyev Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə paylaşım edib

Zəfər diplomatiyası

İlham Əliyevin müstəqil siyasəti Azərbaycanı global çağırışlara cavab verən ölkəyə çevirib

İlham Əliyev ötən 22 illik fəaliyyəti dövründə möhz ölkə üçün taleyüklü, strateji əhəmiyyətli hadisələrin müəllifinə çevrilib, onun ardıcıl və sistemli surətdə həyata keçirdiyi islahatlar vətəndaşların rifahının yüksəlməsinə, cəmiyyətin mənaəvi yüksəlişinə və birləşməsinə xidmət edib. Dövlət başçısının özünəməxsus liderlik keyfiyyətləri, siyasi prosesləri yönəltmək məharəti, cəmiyyətin maraqlarını və mənafelərini ümumi bir nöqtədə birləşdirmək bacarığı Azərbaycan xalqının ona sonsuz etimadının əsas səbəblərindən biri kimi qiymətləndirilir.

ABŞ Azərbaycanla əməkdaşlığa xüsusi önəm verir

Tramp administrasiyası əvvəlki dövrlərdən fərqli olaraq Azərbaycanla daha sıx əlaqələr qurmaq, pragmatik siyasət aparmaq niyyətindədir. Əvvəlki Bayden və Blinken rəhbərliyinin yürütdüyü siyasət nəticəsində bu ölkə nüfuzunu itirdi. Hazırkı mərhələdə Tramp administrasiyası həm Azərbaycanla əməkdaşlığa xüsusi önəm verir, həm də ABŞ-nin beynəlxalq münasibətlər sistemində yeri və mövqeyini bərpa etməyə soy gəstirir.

Regional inkişafın aparıcı qüvvəsinə, dünyanın enerji təhlükəsizliyinin əsas təminatçısına çevrilən Azərbaycanla əməkdaşlıq hər bir ölkə üçün önəmlidir. Azərbaycan sabitləşdirici aktora çevrilib, təhlükəsiz ölkə kimi nüfuz qazanır, atdığı hər bir addımında ədalətə və beynəlxalq hüquqa söykənir. Dövlət başçısı İlham Əliyev yeni dövrə qədəm qoyan Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas hədəflərini belə açıqlayıb ki, bundan sonra da xarici siyasətdə geriye heç bir addım olmayacaq. Dostlarımızın bütün qitələrdə sayı artır. Biz indi - İkinci Qarabağ müharibəsindən və suverenliyimizi bərpa edəndən sonra daha fəal xarici siyasət aparacağıq. Vaxtilə mövcud olmadığımız bölgələrlə indi çox ciddi təmaslar qurulur, həm sərmayə qoyuluşu layihələri nəzərdən keçirilir, eyni zamanda müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaranır. Təbii olaraq, ənənəvi tərəfdaşlarımızla, dostlarımızla münasibətlərimiz yerindədir və daha da inkişaf edir, edəcək.

Mehriban xanım Əliyevanın himayəsi ilə...

Birinci vitse-prezident valideyn himayəsindən məhrum uşaqların ən böyük hamisidir

1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə adıçəkilən müəssisəyə reportaja yollandığımızda da uşaq evinin sakinləri özlərinə doğma, əziz, mənaəvi ana bildikləri Mehriban xanım Əliyevə ilə bir müddət əvvəl görüşlərinin xoş təəssüratları içərisində idilər.

Uşaq evinin müxtəlifləşib, güclənib, şən balaları Mehriban xanımın bu müəssisəyə qonaq gəlməsindən, onları doğma övladları kimi qucaqlayıb öpməsindən, həmsəhəb olmasından, təqdim etdikləri rəqslərə, mahnılara necə maraqla tamaşa etməsindən sevinclə danışdırlar.

"Mehriban xanım evimizə qonaq gəlmişdi. Onun qarşısında rəqs edəcəyim üçün çox həyəcanlı idim, amma Mehriban xanım bizimlə elə doğma rəftar etdi ki, həyəcanımı tamamilə unudum. Mehriban xanım bizə çoxlu hədiyyələr, oyuncaqlar da götürmüşdü... Həmin gün biz çox sevinдик, öyləndik...", - deyər uşaq evinin 9 yaşlı sakinini Adəm sevinclə bizimlə təəssüratlarını bölüşdü...

Türkiyə və Gürcüstandan olan din xadimləri Şuşa şəhəri və Ağdam rayonu ilə tanış olublar

Türkiyədən və Gürcüstandan olan din xadimləri Şuşa şəhərindən sonra Ağdamda gəliblər. AZƏRTAC xəbər verir ki, nümayəndə heyəti əvvəlcə Ağdam şəhərindəki Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib. Məlumat verilib ki, Ağdam Şəhidlər xiyabanında Birinci Qarabağ müharibəsində şəhid olan qəhrəman Vətən övladları, o cümlədən Xocalı soyqırımında öldürülən şəhər sakinlərinin bir hissəsi dəfn edilib. Ağdamda hər şeyi məhv edən erməni vandalları Şəhidlər xiyabanındakı qəbirləri də qazaraq dağıdıblar.

Din xadimləri sonra Ağdam şəhər Cümə məscidinə gəliblər. Onlara ermənilərin mədəni, tarixi, dini abidələri məhv etmələri və Ağdam işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən bərpa-quruculuq işləri barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, ermənilər işğal etdikləri digər rayonlarda olduğu kimi, Ağdamda da Azərbaycanın tarixi-mədəni irsinə qarşı görünməmiş vandalizm aktları həyata keçiriblər. Rayondakı abidələr, mədəniyyət ocaqları, məscidlər, qəbiristanlıqlar dağıdılıb, təhqir edilib. Erməni vandalizminə məruz qalan tarixi-dini abidələrdən biri də Ağdam şəhər Cümə məscididir.

azerbaijan-news.az

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas hədəfi: ölkəmizin iqtisadi gücünü və siyasi nüfuzunu daha da artırmaq

Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü xarici siyasət nəticəsində ölkəmizin dünyanın aparıcı dövlətləri ilə strateji tərəfdaşlıq və qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətləri getdikcə möhkəmlənir. Azərbaycanın həyata keçirdiyi çoxistiqamətli xarici siyasət kursu, daim hərəkətdə olan çevik diplomatiyası, müxtəlif ölkələr və beynəlxalq təşkilatlarla apardığı siyasi dialoqlar, uğurla reallaşdırılan irihəcmli layihələr ölkəmizə dünyada böyük nüfuz və hörmət qazandırır.

Buna görədir ki, dünyanın aparıcı media resursları Azərbaycana böyük diqqət ayırır, dövlət başçısının səfərlərini, bəyanatlarını maraqla izləyir, şərhlər verirlər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasına növbəti dövlət səfəri də beynəlxalq media-nın diqqət mərkəzində oldu. Səfər olduqca məhsuldar və səmərəli keçdi. "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgə Bəyanat" qəbul olundu, vacib sənədlər imzalandı. Bu sənədlər iki dost ölkə arasında əlaqələrin bundan sonra da uğurla inkişaf etməsinə zəmin yaradı.

Səfər həmçinin mühüm tarixi məqamları ilə yadda qaldı. Azərbaycanın dövlət başçısının ÇXR kimi dövlət tərəfindən yüksək səviyyədə qarşılanması, ali səviyyədə keçirilən görüşlər, müzakirə edilən vacib məsələlər, imzalanmış mühüm sənədlər böyük tarixə malik Azərbaycan-Çin əlaqələrinin bu gününün və gələcəyinin aydın mənzərəsini dünyaya göstərdi.

Azərbaycan qədim İpək yolu üzərində yerləşən strateji mövqeyi ilə yalnız tarixən deyil, həm də müasir dövrdə dünya iqtisadiyyatında və siyasətində mühüm yer tutur. Bu mənada Çin Xalq Respublikası ilə əlaqələrin əhəmiyyəti xüsusi vurğulanmalıdır. Çin dünyanın fəvqəldövləti kimi həm "Şərq-Qərb", həm də "Şimal-Cənub" nəqliyyat marşrutlarının kəsişməsində yerləşən Azərbaycanla əməkdaşlığa böyük diqqət verir. Bu əməkdaşlıq yalnız iki ölkə arasındakı əlaqələri möhkəmləndirməklə məhdudlaşmır, həm də regional və global iqtisadi integrasiyanı gücləndirmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Təsəffüf deyil ki, Çinin Bakıdakı səfəri Lu Mey keçirdiyi mətbuat konfransında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çinə dövlət səfərini iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafı üçün tarixi hadisə adlandırır.

Son illər Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı (Aİ) arasında münasibətlər Aİ-nin ölkəmizə qarşı ədalətli və qərəzli yanaşması üzündən xeyli zəifləmişdir. Amma son zamanlar Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu və qətiyyətli siyasət nəticəsində

bu neqativ meyillərin aradan qaldırılması istiqamətində ciddi dönüş yaranmışdır. Avropa İttifaqının rəhbər qurumlarına aydın olmuşdur ki, Azərbaycan həm Cənubi Qafqaz, həm Mərkəzi Asiya, həm də Yaxın Şərqdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Bu reallığın bariz təzahürü Aİ-nin Xarici siyasət və təhlükəsizlik məsələləri üzrə ali nümayəndəsi Kaya Kallasın Azərbaycan regionda çıxış etdiyi səfəri oldu. Səfər çərçivəsində xanım Kallasın Prezident İlham Əliyevlə keçirdiyi ikitərəfli görüş, eləcə də onun Azərbaycanın xarici işlər naziri ilə apardığı müzakirələr tərəflər arasında siyasi dialoqun və qarşılıqlı əməkdaşlığın zəruriliyini bütün dünyaya göstərdi. Mətbuat konfransında çıxış edən Kaya Kallas ölkəmizin regiondakı mühüm rolunu vurğulayaraq dedi: "Azərbaycan regionda vacib tərəfdaşdır, Avropa İttifaqı üçün enerji sahəsində etibarlı tərəfdaş kimi yüksək qiymətləndirilir və biz münasibətlərimizi möhkəmləndirmək istiqamətində mühüm addımlar atmışıq. Siz Avropa İttifaqının enerji təchizatını təmin etməsinə və enerji təhlükəsizliyimizin gücləndirilməsinə yardım göstərmisiniz - bu, dünyanın misilsiz çətinliklərlə üzləşdiyi bir dövrdə olduğu önəmli addımdır".

Azərbaycan Prezidentinin Tirana Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Antonio Kosta və Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Lyayen ilə görüşü zamanı da yüksək Aİ rəsmiləri Azərbaycanın Avropa İttifaqının vacib və etibarlı tərəfdaşı olduğunu bildirdilər. Onlar həmçinin ölkəmizin Avropanın enerji ehtiyacı olan zaman göstərdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdilər.

Aparılan uğurlu xarici siyasət nəticəsində bu gün Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında siyasi dialoq bərpa olunub və əlaqələr sağlam müstəvidə inkişaf edir. Tərəflər arasında qarşılıqlı hörmətə, suverenliyə və bərabər hüquqa əsaslanan münasibətlər normal axarı ilə gedir. Azərbaycan Prezidentinin prinsipial və ardıcıl siyasi kursu, milli maraqlara söykənən möhkəm və məqsədyönlü mövqeyi nəticəsində ölkəmizə qarşı əvvəlki ədalətsiz yanaşmaların qarşısı qətiyyətlə alınıb.

Ölkəmizin xarici siyasətində qonşu dövlətlərlə xoş münasibətlər qurmaq həmişə aparıcı istiqamət

olub. Çünki mehriban qonşuluq münasibətləri sabitliyə, əmin-amanlığa mühüm töhfələr verir. Azərbaycan Türkiyə, Rusiya və Gürcüstanla yanaşı, İranla da həmişə qarşılıqlı əməkdaşlığa əsaslanan siyasi və iqtisadi əlaqələr qurmağa çalışır. Təəssüflər olsun ki, İranın əvvəlki dövlət başçılarının dövründə ölkələrimiz arasında münasibətlərdə soyuqluq müşahidə olunurdu. Buna baxmayaraq, İranla münasibətlərin inkişafı dövlətimizin xarici siyasətində xüsusi yer tuturdu. Aparılan uğurlu xarici siyasət nəticəsində son dövrlər, xüsusən Məsud Pezeşkian İİR-nin prezidenti seçildənə sonra bu soyuqluq yavaş-yavaş aradan qaldırıldı. Azərbaycan-İran əlaqələrində yeni mərhələ başlandı. Azərbaycan Prezidenti yaxın qonşu ölkə olan İranla əlaqələrə xüsusi önəm verildiyini vurğulayaraq demişdir: "Biz Azərbaycan ilə İran arasında dövlətlərarası əlaqələrin hərtərəfli inkişafına xüsusi önəm veririk. Ölkələrimiz arasındakı münasibətlər xalqlarımızın ortaq tarixi, dini və mədəni dəyərlərinə əsaslanaraq möhkəmlənir". Dövlət başçısının dediyi bu tarixi sözlər iki ölkə arasında həm coğrafi, həm də mədəni bağlılığın dərinliyini açıq şəkildə ifadə edir.

İki ölkə arasında soyuq münasibətlərin aradan qaldırılması nəticəsində İran İslam Respublikasının Prezidenti Məsud Pezeşkian Azərbaycana səfər etdi. Səfərə gəlməzdən əvvəl İİR-nin dövlət başçısı Azərbaycan Televiziyasına verdiyi müsahibəsində demişdir: "Çox şadam ki, Azərbaycana səfər edəcəyəm. Ona görə ki, Azərbaycanı yad ölkə saymır, orada özümüzlə qorib hesab etmirik. Biz keçmişdə ortaq tarixi bölüşmüşük, ancaq bu gün aramızda sərhəd var. İki ölkənin xalqı kimi bir-birimizin qənimizə, sevincimizə şərik olmuşuq. Biz keçmişdə çox yaxın qardaş olmuşuq. Bundan sonra da belə olacaq".

Son vaxtlar ölkəmizin ABŞ ilə də münasibətlərində nəzərəcərpacaq dinamika və qarşılıqlı əməkdaşlığın dərinləşməsi istiqamətində mühüm addımlar atılır. Bu, ABŞ Prezidenti Donald Trampın Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Prezident İlham Əliyevə göndərdiyi təbrik məktubunun məzmunundan da görünür: "Biz Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrimizi və terrorizmə qarşı mübarizədə, enerji təhlükəsizliyinin inkişafında, qonşunuzla sülhə nail olmaq istiqamətində ABŞ ilə tərəfdaşlığımızı yüksək qiymətləndiririk. 30 ildən artıq diplomatik

münasibətlərimiz müddətində əlaqələrimiz əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf edib. Biz ümidvarıq ki, ikitərəfli prioritetlərimiz, o cümlədən təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığımız, iqtisadi münasibətlərimiz və enerji inkişafı üzrə tərəfdaşlığımız bundan sonra da davam edəcək. ABŞ ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında möhkəm sülhü dəstəkləməkdə davam edir. Davamlı sülh Cənubi Qafqaz regionunun daha firavan olmasına təmin edəcək və ABŞ ilə əməkdaşlıq üçün daha geniş imkanlar yaradacaq. İndi sülhə nail olmağın və Cənubi Qafqaz xalqları üçün yeni firavanlıq dövrünə qədəm qoymağın vaxtıdır".

Göründüyü kimi, ABŞ Azərbaycanla illərcə əvvəl qurulmuş qarşılıqlı əməkdaşlıq və dostluq münasibətlərini uğurla davam etdirmək fikrində və əzmindədir. Bunu ABŞ Senatının Xarici əlaqələr komitəsinin üzvü, senator Stiv Deynsin ölkəmizə səfər etməsi də təsdiqləyir. Xatırladaq ki, senator Stiv Deynsi Prezident Donald Trampın ən yaxın tərəfdarlarındandır. 1984-cü ildən Respublikaçılar Partiyasının üzvü olan Stiv Deynsi 2012-ci ildə Nümayəndələr Palatasına, 2014-cü ildə isə Senata seçilib. Bundan əvvəl isə o, ABŞ-nin aparıcı texnoloji şirkətlərində çalışıb. Donald Tramp ötən il prezidentliyə namizədliyini irəli sürəndən sonra onun Konqres üzvlərindən ilk dəstəkləyən məhz Stiv Deynsi olmuşdu.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul olunan senator ABŞ ilə Azərbaycan arasında dostluq və tərəfdaşlıq əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün böyük perspektivlər olduğunu bildirdi. Əfqanıstanda ABŞ və Azərbaycan əsgərlərinin çiyin-çiyinə xidmət etdiyini, Kabil Hava Limanının təhlükəsizliyinə cavabdeh olan Azərbaycan sülhməramlı qüvvələrinin Əfqanıstanı tərk edəndən sonuncu hərbi kontingent olduğunu xatırladan Stiv Deynsi oradan mülki və hərbi şəxslərin təhlükəsizliyinə Azərbaycanlı hərbiçilərin mühüm rol oynadığını vurğuladı və buna görə də Prezident İlham Əliyevə ayrıca minnətdarlığını bildirdi.

Uzaq və yaxın ölkələrlə iqtisadi, siyasi və mədəni əlaqələrin qurulması, qarşılıqlı əməkdaşlığın yüksəlmə xətlə inkişafı, yüksək etimadın qazanılması Prezident İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi xarici siyasət nəticəsində əldə olunmuşdur. Bu siyasət Azərbaycanın iqtisadi gücünün və siyasi nüfuzunun daha da artmasına hədəflənib.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

TDT: türklərin Avropanı "institusional fəthi" və Azərbaycanın yeni təşəbbüsləri

Türk Dövlətləri Təşkilatının Macarıstanın paytaxtında keçirilən qeyri-rəsmi Zirvə görüşü dünya miqyasında böyük əks-səda yaratdı. Siyasətçilər və ekspertlər bu hadisəni Zirvə görüşünün yekun sənədi olan Budapeşt Bəyannaməsində yer almış bəndlər əsasında təhlil edirlər. Ümumi mövqeyə görə, türk birliyi özünün yeni təşkilatı və fəaliyyət mərhələsinə qədəm qoyub. Bu tezis özündə bir çox faktorı ehtiva edir. Bu baxımdan TDT-nin hazırkı vəziyyəti və perspektivlərinin geosiyasi təhlili aktuallıq kəsb edir.

Siyasi həmrəylik və təşkilati yüksəliş

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Budapeştdəki qeyri-rəsmi Zirvə görüşünə bir sıra daxili problemlərlə getdiyindən bəhs edilirdi. Müəyyən dairələr hətta türk birliyinin baş tutmadığı xülyasını türk cəmiyyətlərində yaymağa çalışırdılar. Bu məqsədlə böhtan və iftira xarakterli qarayaxma kampaniyasına dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrinin təbliğat sistemlərini də qoşmuşdular. Həm TDT üzvləri, həm də türk dövlətlərinə dost olan dövlətlərin cəmiyyətləri "informasiya həmləsi"nə məruz qalmışdı.

Dost olmaq istəməyənlər bu istiqamətdə çox çalışdılar. Lakin TDT dünyaya onların cəhdlərinin puç olduğunu nümayiş etdirdi. Çünki türk dövlətlərinin liderləri Macarıstanda, Avropanın mərkəzində elə siyasi həmrəylik və müdriklik göstərdilər ki, düşmən dairələr susmalı oldular. Ekspertlər burada TDT-nin uğrunu iki aspektdə vurğulayırlar.

Onlardan birincisi TDT daxilində siyasi həmrəyliyin hökm sürdüyünün təsdiqi ilə bağlıdır. Dövlət başçıların ifadə etdikləri fikirlər göstərdi ki, ölkələr arasında siyasi məsələlərdə həmrəylik mövcuddur və TDT üzvləri bu prosesi inkişaf etdirmək əzmindədirlər. Bununla bağlı Qazaxıstanın Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin fikri təşkilat üzvlərinin həqiqi niyyətini düzgün əks etdirir. Qazaxıstan Prezidenti deyib: "Bütövlüyümüzü gücləndirmək üçün türk xalqlarının birliyi və həmrəyliyi möhkəmləndirmək vacibdir".

TDT-nin onun haqqında Zirvə görüşü ərəfəsində yayılan informasiyalara bu cür reaksiya verməsi türk dövlətlərinin təşkilatlanması aspektində maraqlı bir gedişatı ifadə edir. XXI əsrin yeni çağırışları fonunda türk dövlətləri təşkilatlanmağı bacardıklarını sübut etmiş oldular. Budapeşt sammitində aydın göründü ki, TDT təşkilat olaraq yeni səviyyəyə yüksəlib. Daha kon-

lər. Məhz bu kontekstdə TDT-nin başqa siyasi təşkilatlardan ciddi fərqi müəyyən edə bilirik.

Türk siyasi birliyi: yeni təşkilatlanma forması

Hazırda dünyada ən güclü siyasi təşkilatlardan hesab olunan Avropa İttifaqı ilə TDT-nin strukturlaşma fəlsəfəsini qısa müqayisə edərk. Budapeşt zirvəsi göstərdi ki, TDT təşkilat kimi siyasi həmrəylik əsasında inkişaf etmək xəttini seçib. Təşkilatın üzvləri münasibətlərin bazasına ölkələr arasında siyasi həmrəyliyin təmin edilməsi prinsipini qoyublar. Bu məqam TDT-nin Macarıstan sammitinin yekununda qəbul olunmuş 71 bənddən ibarət Bəyannamənin məzmunundan aydın görünür. Bəyannamədə deyilir: "Tərəflər türk dövlətləri arasındakı böyük potensialdan və imkanlardan istifadə edərək, bütün sahələrdə həmrəyliyi, əməkdaşlığı və koordinasiyanı daha da gücləndirmək əzmində olduqlarını bildirir ... Üzv dövlətlərin birliyi və həmrəyliyi pozmağa yönəlmiş hər hansı hərəkət və təhdidlərin qarşısının alınmasının vacibliyi diqqətə cətlidir".

Siyasi həmrəyliyin bu cür dəqiq təsbitindən sonra TDT üzvlərinin regional və global miqyaslarda ortaq fəaliyyətlərinin dəqiq istiqamətləri də müəyyən olunur. Belə ki, bəyannamədə qeyd olunur: "Təşkilatın üzvləri regionda və onun həddüdlərindən kənarda sülh və təhlükəsizliyə təhdid və çağırışlar yaradan terrorizmi və transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın bütün formaları, terrorizmin maliyyələşdirilməsi və kibercinayətkarlığa mübarizədə birgə səyləri davam etdirməyə sadıqlıqlarını bir daha təsdiqləyirlər".

Vurğulanan məntiq göstərir ki, daxilədə əsaslı siyasi həmrəyliyə nail olan TDT xarici fəaliyyətində də monolit güc kimi aktiv olacaq və ortaq hədəfə fokuslanacaqdır. Bu məqam türk birliyi üçün vacib bir durumu ifadə edir. Onu Avropa İttifaqının təşkilat olaraq qarşılaşdığı

kret desək, onun kənar neqativ təsirlərə qarşı "siyasi-ideoloji immuniteti" yeni mərhələyə keçib. Bu mərhələ türk dövlətlərinin öz siyasi-diplomatik fəaliyyətini müstəqil qurmaq əzmi ilə xarakterizə olunur.

Bu prosesdə Azərbaycanın təkanverici və stimullaşdırıcı rol oynadığını vurğulamaq lazımdır. Rəsmi Bakı praktiki fəaliyyətinin məzmunu və forması ilə nümayiş etdirir ki, tam müstəqil addımlar atır. İndi Azərbaycan Prezidenti bir neçə istiqamətdə və geosiyasi miqyasda fəal siyasəti ilə seçilir. Bu, TDT üzvlərinin fəaliyyətinə müsbət əlamətdə ciddi təsir göstərir.

Bu vəziyyətdən bir maraqlı siyasi nəticə əldə etmək olar. Türk dövlətləri siyasi həmrəylikdən təşkilati yüksəlişə keçid mərhələsinə qədəm qoyublar. Onlar TDT-nin inkişafını birmənalı olaraq ölkələr arasında siyasi həmrəyliyə nail olmağa görür-

problemərlə fonunda daha aydın dərk edə bilirik.

İndi Aİ bir sıra təşkilati çətinliklərlə üz-üzə qalıb. Belə ki, üzv ölkələr mühüm xarici əhəmiyyətli məsələlərdə ortaq fikrə gələ bilmirlər. Bu, həm təşkilatın genişlənmə formasına, həm də global miqyasda təsirli güc olma aspektlərinə aiddir. Hazırda Aİ üzvləri arasında həmin məsələlərə bağlı ciddi fikir ayrılıqları özünü göstərir. O cümlədən Aİ üçün həyati əhəmiyyətli olan enerji təhlükəsizliyi, miqrasiya və Ukrayna məsələsində mövqelər uzlaşmır. Bunun fonunda NATO-dakı fəaliyyətdə də fərqli yanaşmalar mövcuddur.

Belə qənaət formalaşır ki, TDT-dən fərqli olaraq, Aİ daxili siyasi həmrəyliyə nail ola bilmir. Bu təşkilatın inkişafı daxili siyasi ixtilafın ucubından müəyyən risklər

lə üzləşməkdədir. Bir sıra analitiklər bütün bunları nəzərə alaraq, Aİ-nin gələcəyi ilə bağlı konkret proqnozlar verə bilmirlər.

Bunlara görədir ki, Aİ-nin təşkilatdaxili konkret layihələrə malik olmaması diqqətdən yayınmır. TDT-də isə bu aspektdə də vəziyyət tamamilə fərqlidir. Bunu Azərbaycan Prezidentinin Budapeştdə ifadə etdiyi fikirlərdən görə bilirik.

Rəqəmsallaşma, nəqliyyat-logistika layihələri və qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu

Azərbaycan Prezidenti Budapeşt Zirvə görüşündə belə bir fikir ifadə edib: "Hazırda Xəzər dənizi limanları arasında nəqliyyat əməliyyatlarının və ticarətin sadələşdirilməsi nəzərdə tutan vahid rəqəmsal platformanın yaradılması layihəsi üzərində işlər davam etdirilir. Xəzər dənizində 50-dən çox ticarət gəmisi olan Azərbaycan türk dövlətləri üçün önəmli tranzit xidmətləri göstərir".

Bu fikir iki tezislə yol açıb. Birincisi, Azərbaycan Orta dəniz layihəsinə geniş geosiyasi kontekstdə yanaşır. Buna görədir ki, Orta dənizin fəaliyyətini ən yeni texnologiyalarla bağlamaqla bütün layihə boyu vahid mərkəzdən idarəetmə və tənzimləməni həyata keçirməyi planlaşdırır. Bu halda, əlbəttə, Zəngəzur dəhlizi də beynəlxalq layihənin bütün anamlarda bir hissəsinə çevrilir, dövlətlər qrupunun ortaq planı halına gəlir.

İkincisi, bu zaman Bakı bütövlükdə vəziyyəti bir tam olaraq qiymətləndirir və Zəngəzur dəhlizi məsələsini TDT ilə digər təşkilatlar arasında əlaqələrin təşkilati aspektinə yönəldir. Bu gedişat iki baxımdan TDT üçün əhəmiyyətlidir. Onlardan biri TDT üzvü olan Azərbaycan Orta dəniz layihəsində təşəbbüsü ilə əldə ilə əlaqədirdir. Bu keyfiyyətdə TDT global geosiyasi proseslərdə öz layiqli yerini tutmaq və rolunu icra etmək imkanını genişləndirir. Digər faktor isə nəqliyyat-logistika sferasında TDT

üzvləri arasında əlaqələr imkanının daha da genişlənməsi ilə bağlıdır. Sonuncu iki tezisdən məntiqi olaraq TDT üçün strateji əhəmiyyətli bir məsələ də aktuallaşır. Biz sərmayə qoyuluşu üçün xüsusi fondun işə başlamasını nəzərdə tuturuq. Azərbaycan Prezidenti bununla bağlı bəyan edib ki, "Türk İnvestisiya Fondunun rəsmi olaraq bu il fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur".

Yuxarıda vurğuladığımız xüsusi təşkilatlardan təşkilatlanma və fəaliyyət fəlsəfəsinə görə ciddi surətdə fərqlənir. Budapeşt Zirvə görüşü həm bu tezisə əsaslanmış, həm də türk birliyinin yüksək perspektivlərə malik olduğunu sübut etdi. Bununla da TDT özünün yeni mərhələsinə qədəm qoymuş oldu.

Kamal ADIGÖZƏLOV,
beynəlxalq münasibətlər üzrə ekspert

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

ABŞ Azərbaycanla əməkdaşlığa xüsusi önəm verir

Azərbaycanın xarici siyasətinin prinsipləri dəyişməzdir. Ölkəmiz böyüklüyündən və kiçikliyindən asılı olmayaraq bütün dövlətlərlə bərabər hüquqlu, qarşılıqlı maraq və hörmət prinsipləri əsasında əlaqələr qurur. Qarşılıqlı etimad mühitinin qorunması əsasdır. Eyni zamanda Azərbaycan heç bir dövlətin daxili işinə müdaxilə etmir, öz daxili işinə müdaxiləni də yolverilməz hesab edir.

Milli Məclisin deputatı Vüqar Rəhimzadə qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin hazırkı inkişaf səviyyəsi özündə bir çox məqamları ehtiva edir. Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampın 28 May - Müstəqillik Günü ilə bağlı dövlət başçısı İlham Əliyevə təbrik məktubunda da qeyd olunduğu kimi, Amerika Azərbaycan ilə əlaqələrini terrorizmə qarşı mübarizədə, enerji təhlükəsizliyinin inkişafında, qonşusu ilə sülhə nail olmaq istiqamətində ABŞ ilə tərəfdaşlığını yüksək qiymətləndirir. "Diplomatik münasibətlərin qurulduğu otuz ildən artıq müddətdə əlaqələrimiz əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf edib. ABŞ Prezidenti belə bir əminliyi ifadə edir ki, ikitərəfli prioritetlərimiz, o cümlədən təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığımız, iqtisadi münasibətlərimiz və enerji inkişafı üzrə tərəfdaşlığımız bundan sonra da davam edəcək. ABŞ Azərbaycan və Ermənistan arasında möhkəm sülhü dəstəkləməkdə davam edir. Davamlı sülh Cənubi Qafqaz regionunun daha firavan olmasını təmin edəcək və ABŞ ilə əməkdaşlıq üçün daha geniş imkanlar yaradacaq. İndi sülhə nail olmağın və Cənubi Qafqaz xalqları üçün yeni firavanlıq dövrünə qədəm qoymağın vaxtıdır", - deyə o əlavə edib.

Deputat qeyd edib ki, göründüyü kimi, Tramp administrasiyası əvvəlki dövrlərdən fərqli olaraq Azərbaycanla daha sıx əlaqələr qurmaq, pragmatik siyasət aparmaq niyyətindədir. Əvvəlki Bayden və Blinken rəhbərliyinin yürütdüyü siyasət nəticəsində bu ölkə nüfuzunu itirirdi. Hazırkı mərhələdə Tramp administrasiyası həm Azərbaycanla əməkdaşlığa xüsusi önəm verir, həm də ABŞ-nin beynəlxalq münasibətlər sistemində yeri və mövqeyini bərpa etməyə səy göstərir.

Azərbaycanın tarixi zəfərinin yaratdığı reallıqlar fonunda regionda və dünya siyasətində artan rolundan bəhs edən V.Rəhimzadə vurğulayıb ki, regional inkişafın aparıcı qüvvəsinə, dünyanın enerji təhlükəsizliyinin əsas təminatçısına çevrilən Azərbaycanla əməkdaşlıq hər bir ölkə üçün önəmli: "Azərbaycan sabitləşdirici aktora çevrilib, təhlükəsiz ölkə kimi nüfuz qazanır, atdığı hər bir addımında ədalətə və beynəlxalq hüquqa söykənir. Dövlət başçısı İlham Əliyev yeni dövrə qədəm qoyan Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas hədəflərini belə açıqlayıb ki, bundan sonra da xarici siyasətdə geriye heç bir addım olmayacaq. Dostlarımızın bütün qitələrdə sayı artır. Biz indi - İkinci Qarabağ müharibəsindən və suverenliyimizi bərpa edəndən sonra daha fəal xarici siyasət aparacağıq. Vaxtilə mövcud olmadığımız bölgələrə indi çox ciddi təmaslar qurulur, həm sərmayə qoyuluşu layihələri nəzərdən keçirilir, eyni zamanda müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaranır. Təbii olaraq, ənənəvi tərəfdaşlarımızla, dostlarımızla münasibətlərimiz yerindədir və daha da inkişaf edir, edəcək".

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

Bu gün dünyanın geosiyasi mənzərəsi heç də ürəkaçan deyil. Müxtəlif coğrafiyalarda qaynar ocaqların, müharibələrin mövcudluğu, həmçinin yeni təhdidlərin artması bəşəriyyəti ciddi sınaqlar qarşısında qoyur.

Yaxın Şərqdə yaşanan münəqışə, Rusiya-Ukrayna müharibəsi, məcburi assimilyasiyaya aparən iyrənc neokolonializm təcrübəsinin davam etməsi vəziyyətin heç də ürəkaçan olmadığını göstərir. Şükürlər olsun ki, bu arzuolunmaz geosiyasi arxitektura fonunda Azərbaycanda siyasi sabitlik var. Regionun lider dövləti kimi Azərbaycan daxili sabitliyini əzmlə qoruyub saxlayır və durmadan inkişaf etdirir. Təbii ki, bu sabitliyin qorunmasını şərtləndirən ən mühüm məsələ dövlətin liderinin yürütdüyü siyasətdir.

Həyata keçirdiyi tam müstəqil siyasətlə Azərbaycanı tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirən Prezident İlham Əliyev hadisələri düzgün analiz etmək, doğru qərar vermək bacarığı, uğurlu diplomatiyası ilə Azərbaycanı həm də dünyada etibarlı tərəfdaş kimi tanıdıb. Bunun yeganə səbəbi İlham Əliyevin sözüünə sadıq lider olduğunu dəfələrlə göstərməsidir.

Müasir dünyamızın acı reallıqları fonunda İlham Əliyev elə də böyük olmayan dövləti - Azərbaycanı beynəlxalq siyasətin subyektdən onun mühüm aktoruna çevirib. Qlobal təhlükəsizliyin, o cümlədən qitəmədə enerji və nəqliyyat təhlükəsizliyinin təminatında Azərbaycanın rolu misilsizdir. Azərbaycan dünyaya təkcə neft və qaz deyil, eyni zamanda multikultural dəyərlər ixrac edir.

Çoxvəxtorlu və ya balanslaşdırılmış xarici siyasət strategiyası Azərbaycanın markasına çevrilib desək, yanlışdır. Əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və hər kəsə öz milli maraqlarına əsaslanan münasibət qurmağa yönəlmis çoxtərəfli xarici siyasət kursu Azərbaycanı dünyada söz sahibi edib.

Təkcə son illərdə Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurlarına nəzər yetirsək, aydın şəkildə görə bilərik ki, ölkəmizə müxtəlif sahələr üzrə əməkdaşlıq etmək istəyən dövlətin sayı artmaqdadır. Həmçinin Azərbaycan da bir çox böyük dövlətlə strateji tərəfdaşlığını gücləndirməkdə maraqlıdır.

Ünvanıyyətlə, son illərdə Azərbaycanla strateji tərəfdaş ölkələrin sayı artır, müttəfiqlərin coğrafiyası genişlənir. Bütün dünya Azərbaycanın necə dəyişdiyini, necə sürətlə inkişaf etdiyini görür.

Bu gün İlham Əliyev şəxsiyyətinə, liderliyinə, geosiyasi, geoiktisadi miqyasda nəzər yetirsək, görürük ki, o, təkcə Azərbaycanın, Qafqazın alternativsiz lideri deyil, ümumiyyətlə, dünya miqyasında tanınan qlobal liderliyi etiraf olunan böyük şəxsiyyətdir.

Zəfər diplomatiyası

İlham Əliyevin müstəqil siyasəti Azərbaycanı global çağırışlara cavab verən ölkəyə çevirib

Elə bir beynəlxalq və mötəbər toplantı yoxdur ki, Azərbaycan Prezidenti həmin tədbirlərə dəvət edilməsin və orada müasir dövrün çağırışları, mövcud qlobal problemlərin həlli yolları barədə fikirlər səsləndirməsin, təkliflərini irəli sürməsin. Yeni İlham Əliyev təkcə regional məsələlərdə deyil, məhiyyətdən asılı olmayaraq dünya miqyasında baş verən qlobal hadisələr zamanı qətiyyətli mövqə nümayiş etdirir. Dövlət başçısının təşəbbüsləri global miqyasda beynəlxalq həmrəyliyin və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm nümunədir. Buna misal olaraq İlham Əliyevin Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi irəli sürdüyü təşəbbüsləri, dəyərli təklifləri göstərmək olar.

Bütün bunlara yanaşı, Azərbaycan həm də mühüm global konfransların, forumların, toplantıların, idman yarışlarının keçirildiyi məkan kimi də tanınmaqdadır. Elə ay yoxdur ki, ölkəmizdə, xüsusən də Bakıda hər hansısa mötəbər tədbir keçirilməsin. Bütün bunlara əlavə olaraq, Azərbaycanın yüksək səviyyədə evsahibliyi etmək isə Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsinə böyük töhfə verir.

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Azərbaycan-

da keçirilməsi isə həm ölkəmizin, həm də İlham Əliyevin global nüfuzuna verilən ən dəyərli qiymət idi. Azərbaycan gözənil-diyi kimi, COP29-a çox yüksək səviyyədə evsahibliyi etdi. Dünyanın diqqəti 10 gün Azərbaycana yönəldi. Sammitin yekununda qəbul edilən qərarlar bəşəriyyətin gələcəyi üçün müstəsna önəm daşımaqla bərabər, Azərbaycanın liderlik qabiliyyətini və beynəlxalq nüfuzunu bir daha nümayiş etdirdi.

Məhz İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycanın yüksəlişi, artan rifahı, dünyada müşahidə olunan tendensiyalar fonunda daha aydın görünür. Bu gün dünyanın əksər dövlətində iqtisadi böhran, sosial gerilik, tənzümlənmə halı yaşanır. Bütün bunların müqabilində isə İlham Əliyevin Azərbaycanında nə iqtisadi böhran, nə sosial gerilik, nə də tənzümlənmə var.

İlham Əliyev ötən 22 illik fəaliyyəti dövründə məhz ölkə üçün tələpəklü, strateji əhəmiyyətli hadisələrin müəllifinə çevrilib, onun ardıcıl və sistemli surətdə həyata keçirdiyi islahatlar vətəndaşların rifahının yüksəlməsinə, cəmiyyətin mədəni yüksəlişinə və birliyinə xidmət edib. Dövlət başçısının özünəməxsus liderlik keyfiyyətləri, siyasi prosesləri yönəltmək məharəti, cəmiyyətin maraq və mənafehlərini ümumi bir

nöqtədə birləşdirmək bacarığı Azərbaycan xalqının ona sonsuz etimadının əsas səbəblərindən biri kimi qiymətləndirilir.

İlham Əliyev Azərbaycanı dünyanın kosmik ölkələr ailəsinin üzvü edib. Hazırda orbitdə Azərbaycanın 3 peyki mövcuddur. Ölkə lideri global transmilli layihələrin müəllifi kimi Azərbaycanı "Şərq-Qərb", "Şimal-Cənub", "Orta dahliz" kimi mühüm beynəlxalq nəqliyyat-transit layihələrinin fəal iştirakçısına çevirib. Həmin transmilli layihələr regionda tamamilə yeni mənzərə yaradıb. Azərbaycan regionun enerji və nəqliyyat xəritələrini yenidən tərtib edib.

Bütün sahələrdə əldə olunan uğurlar beynəlxalq təşkilatların hesabatlarında, nüfuzlu sosioloji mərkəzlər tərəfindən vaxtaşırı keçirilən rəy sorğularında təqdir olunur və respublikamızın davamlı inkişaf yolunda olduğu xüsusi vurğulanır.

Bir sözlə, dövlət başçısı yürütdüyü siyasətlə 22 il ərzində 200 illik erməni xülyasına, 30 illik münəqışəyə son qoyub. Azərbaycanın suverenliyini tam təmin edən, ölkəni globallaşan dünyada təhlükəsizlik adına çevirən bir siyasəti Zəfər diplomatiyası da adlandırmaq olar.

*Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"*

Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan birliyi yeni reallıq yaradır

Dünya nizamı özünün çətin dövrünü yaşamaqda davam edir. Güclü ölkələr zəifləyərək, zəifləyərək güclənir. Eyni zamanda bir yerdə böyük bir güc kimi çıxış edən bloklar arasında da fikir ayrılıqları dərinləşir. ABŞ Prezidenti Donald Trampın hakimiyyətə gəlməsindən sonra təbii olaraq başlayan rüsum siyasəti, NATO-nun maliyyələşdirilməsi üçün iştirakçı ölkələrə ÜDM-in 5 faizini müdafiəyə ayrılmalı olduğu ilə bağlı səsləndirilən fikirlər dünya təhlükəsizlik sisteminə də qırılmalara başlandıqını göstərir.

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, belə çətin dünya nizamında Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan qardaşlığı və birliyi yeni siyasi, iqtisadi və hərbi güc kimi yeni reallıq yaradır: "Ölkələrimiz həm də özlərinə qarşı baş vermiş münəqışələrdə öz gücləri ilə qalib gələrək ədalətli bərpa edə bilmişlər. Məsələn, Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində ərazilərində 30 illik erməni işğalına son qoydu və 20 sentyabr 2023-cü ildə keçirilmiş antiterror tədbirləri ilə öz ərazilərinin suverenliyini tam şəkildə bərpa etdi. Türkiyə də uzun sürən terrorçuluğa qarşı mübarizədə qalib gəlib. Pakistan isə bu il may ayının əvvəlində Hindistan tərəfindən moruz qaldığı hücumda qalib çıxdığını bəyan etdi. Bu gün üç qalib ölkə bir yerdədir, qardaşlığını və əməkdaşlığını dərinləşdirir. Bu mübarizədə ölkələrimizin bir-birinin yanında olması qələbələrin qazanılmasında böyük əhəmiyyət daşıyır. Birliyimiz bizi beynəlxalq təzyiqlərdən qoruyur və pozulmuş hüquqlarımızın inamla bərpa edilməsinə yol açır. Üç ölkə çətin və sevincli günlərdə bir yerdədir".

Deputat deyir ki, 28 May - Azərbaycanın Müstəqillik Günüdə bayramı bizimlə bir yerdə qeyd etmək üçün Türkiyə və Pakistan liderlərinin azad Laçına gəlmələri və birlikdə dünyaya mesajların verilməsi sarsılmaz birliyimizin təsdiqidir.

Onun sözlərinə görə, 28 mayda Laçında keçirilmiş Azərbaycan, Türkiyə və Pakistanın dövlət başçıları - ikinci Zirvə görüşü və Müstəqillik Günüə həsr olunmuş tədbirlərdə iştirak tarixi rəmzi xarakter daşımaqla strateji əhəmiyyətə malik hadisədir. Üç qardaş ölkə birlikdə daha güclüdür. Ölkələrimizin 360 milyon yaxın əhalisi var və 1,7 trilyon dollardan çox ÜDM-ə malikdir. Bu, böyük global gücdür. Türkiyənin müdafiə sənayesi yüksək inkişaf edib. Türkiyə ordusu dünya ordularının sırasındadır 8-ci yerdədir. Pakistan ordusu isə 12-ci yerdə qərarlaşıb. Pakistan həm də nüvə ölkəsidir. Ölkələrimizin bir-birinə verdiyi mədəni və siyasi dəstək haqq işimizi inamla həyata keçirməyə yol açır.

A.Badamov bildirib ki, 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Türkiyə və Pakistan yanımızda olduqlarını bəyan etdilər: "Hindistan-Pakistan münəqışəsi zamanı da Azərbaycanla Türkiyə eyni mövqedən çıxış etdi. Bizim bir yerdə olmağımız gücümüzü artırır. Ölkələrimiz hərtərəfli əməkdaşlığını genişləndirir. Azad Laçında keçirilən bayram tədbirlərində hər üç ölkənin milli musiqilərinin səsləndirilməsi həm də mədəniyyət sahəsində həmrəyliyimizin nümayişidir. Prezident Ərdoğanın "üç millət, bir dövlət", Baş nazir Şəhbaz Şərifin "bir qələbən üç ruhu" fikirlərinin arxasında böyük mənalı dayanır. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Laçında Səməd Vurğunun şeirini oxuyaraq, "El bilir ki, sən mənimdən" deməsi də dünyaya bir mesajdır".

Üç ölkənin Zirvə görüşləri keçirməklə global nizamda yeni reallıq yaratdığını deyən deputat əlavə edib ki, bu üçlü modelin gələcək perspektivləri çox genişdir. Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan arasında dostluq və birliyin möhkəmlənməsində liderlərin rolu, xüsusilə qeyd olunmalıdır. Hər üç ölkənin lideri həm ölkə ictimaiyyəti arasında, həm də beynəlxalq siyasətdə sözlünün çəkisinə malik dövlət başçısıdır. Biz birliyimizlə nəinki ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın dərinləşməsinə xidmət edirik, həm də regional və global təhlükəsizliyin təminatına, iqtisadi əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə töhfə veririk. Liderlərimiz dünyada baş verən münəqışələrin diplomatik müstəvidə həll olunması üçün təşəbbüslər ilə çıxış edirlər. Məsələn, Rusiya-Ukrayna müharibəsinin nizamlanması üçün danışıqların aparılmasına ən məqbul məkan İstanbul seçilib. Bu, sülhpərvər niyyətin bir daha ifadəsidir. Azərbaycan və Türkiyənin ərsəyə gətirdikləri beynəlxalq dəhlizlər Asiya ilə Avropa arasında daşımaların həyata keçirilməsində əhəmiyyətli rol oynamaqda davam edir. Pakistan da qonşu dövlətlərin açıq dənizlərdə daşımaların həyata keçirilməsinə dəstək verir.

A.Badamov sonda qeyd edib ki, üç ölkənin qardaşlığı və birliyi global əməkdaşlığa və təhlükəsizliyə ancaq töhfələr verir.

*Ə. QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

"Laçın Zirvə görüşü məhiyyətə yeni bir geosiyasi arxitekturanın təməlidir"

"Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş Laçında mayın 28-də - Azərbaycanın Müstəqillik Günündə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Pakistanın Baş naziri Şəhbaz Şəriflə görüşdü. Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan arasında üçtərəfli Zirvə görüşü təkcə rəsmi mərasim deyil, həm də Cənubi Qafqaz və onun həddudlarından kənara təsir edəcək dərin geosiyasi proseslərin əksi idi. Zirvə görüşü bir-birinə bağlı üç strateji axının - ortaqlıq mədəni kimlik, regional təhlükəsizlik və iqtisadi əməkdaşlığın təməli idi. Liderlər çıxışlarında Türk mədəniyyətinə və İslam irsinə əsaslanan, eyni zamanda müasir və realist siyasi gündəliyə malik bir ortaq kimliyi vurğuladılar. Prezident Əliyevin açılış nitqi suverenlik, ərazi bütövlüyü və kollektiv təhlükəsizlik kimi ümumi dəyərlərə əsaslanan "əbədi qardaşlıq" ideyasını bir daha təsdiqlədi. Bu görüş sadəcə diplomatik jest deyildi. O həm Rusiya, həm də Qərbin təsirinə qarşı çoxqütblü və müstəqil bir yanaşmanın təzahürü idi. Türkiyənin vasitəçi rolu onun regional ambisiyalarını Azərbaycanın orbitinə bağlayır. Pakistanın iştirakı isə Cənubi Asiya ilə həmrəyliyin göstəricisidir və bu miniitifaqın təsir dairəsini Bənqal körfəzinə qədər genişləndirir".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Yəhudi media mərkəzinin politoloqu Rüstəm Tağızadə söyləyib.

O qeyd edib ki, enerji və nəqliyyat sahələrində Zirvə görüşündə əsas müzakirə

mərkəzlərindən biri olub: "Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Türkiyəyə 20 milyard dollar sərmayə qoyduğunu, Pakistanın isə 2 milyard dollarlıq layihələrini maliyyələşdirməyə hazır ol-

duğunu bildirdi. Ərdoğan son dərəcə strateji aspekt təşkil edən nəqliyyat sahəsində "İnkişaf Yolu", "Orta Dəhliz" və "Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi" kimi layihələrə birlikdə töhfə verəcəklərini qeyd etdi. Bu infrastruktur təşəbbüsləri Türkiyə və Pakistan bazarlarını Azərbaycanın qaz məmələri və Xəzər limanları ilə birləşdirərək, Rusiya və İrandan yan keçən yeni qitələrarası ticarət arteriyasının əsasını qoyur. Bu, Süveyş və Bosfor kimi dəniz

marşrutlarından və İran-Rusiya dəhlizlərindən asılılığı azaltmaqla daha sabit alternativ təklif edir".

Təhlükəsizlik sahəsində də əməkdaşlığın yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu deyən politoloq bildirib ki, Prezident İlham Əliyev birgə hərbi təlimlərdən və texnologiyalı layihələrdən danışmışdır.

"Süni intellekt, kibertəhlükəsizlik və kosmik texnologiyalar kimi yüksək texnologiyalı sahələrdə əməkdaşlıq da gündəmə gətirilib. Bu isə ənənəvi təhlükəsizlik modellərindən fərqli olaraq gələcəyə yönəlik strateji cəhətdir".

Bu üçtərəfli təhlükəsizlik mexanizmi NATO və KMTM kimi klassik itti-faqlara alternativ olaraq meydana çıxır. Azərbaycan bu cəhətdən Rusiyanın təsirini balanslaşdırmaq üçün istifadə edir, Türkiyə NATO-dan kənarda öz mövqeyini gücləndirir, Pakistan isə Çin və ABŞ-nin təsirindən kənarda yeni müdafiə tərəfdaşlığı axtırır", - deyən Rüstəm Tağızadə vurğulayıb.

1 İyun Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günüdür

Mehriban xanım Əliyevanın himayəsi ilə...

Birinci vitse-prezident valideyn himayəsindən məhrum uşaqların ən böyük hamisidir

Bir evdən danışırıq: geniş, işıqlı, rahat, səliqəli, ya-taqları yumşaq, yeməkləri dadlı... Divarları başdan-baş rəsm əsərləri ilə bəzədilmiş bu evdə o qədər oyuncaq var ki, sanki nağıllar aləmidir...

Bu evin kəndarından içəri addım atandan etibarən fərqli aurya bürünürsən...

Bu ocağın işığına yığışan birləşən yaşlı oğlan və qızlarla tanış olanda sözün əsl mənasında heyran qalmaya bilmirsen...

Etdikləri rəqslərə, çəkdiqləri rəsmərə, toxuduqları xalçalara baxanda, yazdıqları şeirlərə, oxuduqları mahnılara qulaq asanda yaşları az da olsa, bu uşaqların hər birinin necə böyük ürəyə sahib olduğuna şahidlik edirsən...

Təhsildə qazandıqları uğurlarla, nailiyyətlərlə sevinən bu uşaqların sağlamlığına son də qorulsunlar və o an istər-istəməz üyərindən sevinc və qüssə hissələri eyni anda keçir...

Amma bu evin valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqlar üçün mənəvi rahatlıq, ruhi dincilik tapdıqları, doğmaları gördükləri isti ocaq olduğuna əminlik bütün kədərli hissələrinin üstündən xətt çəkir...

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin 1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsindən danışırıq. O müəssisə ki daim Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın şəxsi diqqət mərkəzində, himayəsindədir.

Xilas edilmiş bir uşağın təbəssümü

Düz 21 ildir ki, Mehriban xanım Əliyeva digər bu tipli müəssisələrlə yanaşı, 1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsinin valideyn himayəsindən məhrum sakinlərinə də ana qayğısı, nəvəzişi göstərir. Mehriban xanım mütləq olaraq bu müəssisəyə baş çəkir, uşaqlarla görüşür, onların problemləri ilə maraqlanır, sağlam böyümələri üçün hərtərəfli kömək edir. Uşaqların təhsil almaları, həyatda öz yollarını tapmalarına görə malik olduqları bacarıqlarını inkişaf etdirmələri istiqamətində dəstək göstərir, gələcək həyata daha sağlam qədəm basmaları üçün onları ruhlandırır. Əlamətdar günlərdə, bayramlarda, hətta öz ad günündə belə uşaqları hədiyyələrlə sevincdirməyi özünün mənəvi borcu sayır. O da təsadüfi deyil ki, Mehriban xanım "Mən insanlara kömək göstərmək istəyirəm. Konkret problemləri həll etmək, yardım edə bildikdə sevinc hissi keçirmək və səndən asılı olmayan səbəblər üzündən nəşə edə bilmədikdə təəssüflənmək, qəzavü-qədr, sağalmaz xəstəlik qarşısında bütün gücsüzlüyünü dərk edərkən əziyyət çəkmək, xilas edilmiş bir uşağın təbəssümünü gördükdə isə bir da-

ha sevinmək istəyirəm. Bu, mənim seçimimdir" deyir...

1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə adın çəkilən müəssisəyə reportaja yollandığımızda da uşaq evinin sakinləri özələrinə doğma, öziz, mənəvi ana bildikləri Mehriban xanım Əliyeva ilə bir müddət əvvəl görüşmələrinin xoş təəssüratları içərisində idilər.

Uşaq evinin müxtəlif yaşlı, gələrlüzlü şən balaları Mehriban xanımın bu müəssisəyə qonaq gəlməsindən, onları doğma övladları kimi qucaqlayıb öpməsindən, həmsəhbət olmasından, təqdim etdikləri rəqslərə, mahnılara necə maraqla tamaşa etməsindən sevincə də nəsirdilər.

"Mehriban xanım evimizə qonaq gəlmişdi. Onun qarşısında rəqş edəcəyim üçün çox həyəcanlı idim, amma Mehriban xanım bizimlə elə doğma rəftar etdi ki, həyəcanımı tamamilə unuttum. Mehriban xanım bizə çoxlu hədiyyələr, oyuncaqlar da gətirmişdi... Həmin gün biz çox sevinдик, öyləndik...", - deyər uşaq evinin 9 yaşlı sakinini Adəm sevincə bəzəmiş təəssüratlarını bölüşür...

Heydər Əliyev Fondunun qayğısı

1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsinin 1950-ci illərdə tikilmiş və uzun illər təmir edilməyindən yərsərsə hala düşmüş binasında 2005-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun vəsaiti hesabına əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılıb və Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə açılışı həyata keçirilib.

2023-cü ilin yay mövsümündə fond tərəfindən burada yenidən yüksək səviyyədə təmir işləri həyata keçirilib.

Sosial xidmət müəssisəsində uşaqlara peşə qabiliyyətinin öyrədilməsi və əl işləri ilə bağlı inkişaf etmələri üçün hər cür şərait yaradılıb. Xalçaçılıq, tikmə, rəssamlıq, rəqş və digər dərəcələr uşaqların müxtəlif peşələrə yiyələnmələrinə imkan verir. Fondun dəstəyi ilə uşaqların əl işləri mütləq olaraq sərgilənir və bu, uşaqlar üçün böyük motivasiyə olur. 2015-ci ildə Müasir İncəsənət Muzeyində uşaqların əl işlərindən ibarət sərgi təşkil edilib və orada 500 adda əl işi sərgilənib.

Heydər Əliyev Fondu burada yaşayan yeniyetmələrin ali təhsil müəssisələrində oxuması, onların işlə təmin edilməsi, peşə vərdişlərinin aşkara çıxarılması istiqamətində mühüm işlər görür.

2017-ci ildə uşaq evinin iki sakinini - Yasəmən və İbrahim ailə həyatı qurublar. Onların toyu Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təşkil edilib, gənclərə mənzil və avtomobil hədiyyə olunub.

Vurğuladığımız kimi, birinci xanım Mehriban Əliyeva 2004-cü ildən etibarən dərəcələri 1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsini ziyarət edib. 2006-cı ildə isə Prezident İlham Əliyev bu sosial xidmət müəssisəsində məxmərəyə qarşı peyvənd kampaniyasında iştirak edib.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva və Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva bu ilin aprelində Nizami rayonundakı 1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsində olublar.

Müəssisənin sakinləri öziz qonaqları Mehriban Əliyeva və Leyla Əliyevanı şeir, mahnı və ədəbi proqramla qarşılayıblar.

Doğma mühit

Hazırda 1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsinin 97 nəfər sakinini var və onların 57 nəfəri məktəbdədir.

Öyrənirik ki, bu il 9-cu sinfi bitirən Məmməd adlı şagird çox sevdidiyi bərbərlik ixtisası üzrə peşə məktəbinə gedəcək. Həmçinin Maral və Nuray adlı şagirdlər Azərbaycan bölməsi üzrə, Aydan isə rus bölməsi üzrə məktəbdən məzun olurlar. Hər üç məzun təhsillərini davam etdirmək niyyətindədir. Maral tibb kollecinə təhsil almaq istəyir. Nuray və Aydan isə incəsənət sahəsinə yönəliblər.

Bu yaxınlarda isə müəssisənin benefisiarı Aysu Namazova mükafata layiq görülüb. O, Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümünə həsr edilən IX-XI sinif şagirdləri arasında təşkil olunmuş "Ən yaxşı təqdimat" müsabiqəsində ikinci yeri tutub.

Müəssisənin psixoloqu Nərgiz Dadaşovanın sözlərinə görə, burada təhsilini başa vuran hər bir məzun ali məktəblərə daxil olmaq, yaxud sevdikləri peşələr üzrə təhsillərini davam etdirmək üçün qarşısına məqsəd qoyur və bu istiqamətdə həvəslə çalışır: "Müəssisədə kiçik yaşlardan onlarda bu istək yaradılır və inkişaf etdirilir. Onlar sərbəst şəkildə ixtisas seçimlərini edirlər. Biz də hazırlıqlar, imtahanlar və sair işlərdə onların yanında olur, uşaqlara mənəvi dayaq dururuq.

Hazırda da həyəcanla builki məzunlarımızın nəticələrini gözləyirik".

Psixoloq qeyd etdi ki, uşaq müəssisəyə addım atdığı andan onun üçün elə mühit yaradırlar ki, o özünü yad yox, doğma hiss etsin: "Uşaqları daha çox tədbirlərə yönəldirik və o artıq burada öz yerini tapır, xüsusi qabiliyyəti və bacarığı varsa, o yəndə inkişaf etməyə başlayır. Müəssisədə uşaqların təhsillərinə xüsusi diqqət yetirilir. Bilirsiniz, uşaq özünü o zaman tənha hiss edir ki, ona diqqət, qayğı göstərilməsin. Əgər o uşaq bilirsə ki, qayğı ilə əhatə olunub və bütün nəzərlər onun üzərinə yönəlib, o da fəallıq və başqa fikirləri arxa plana, bilik və bacarıqları, göstərdikləri səyləri, uğurları isə önə keçirir. Onların on kiçik uğurlarına da sevinirik və qiymətləndiririk. Bu da uşaqlara ayrıca motivasiyə verir, özlərini doğma məkanda hiss edirlər. Doğru mühitdə dostların onları əhatə etdiyini bilirlər".

Öyrənirik ki, 3-5 yaş aralığındakı 1-ci qrupdakı uşaqların təlim-tərbiyəsi ilə Tərmən Əhmədova məşğul olur. O, şipşirin balalara məşğələlər keçir, açıq havada yaşlarına uyğun oyunlar təşkil edir, nağıl, şeir danışır...

Uşaq dünyası

Uşaq evinin rəsm otağında əsl sənət ab-havası hökm sürür. Mərtəblərin üzərindəki hazır rəsmlər-

rə, eləcə də stol arxasında sıra ilə cərgələnmiş müxtəlif yaşlı uşaqların böyük həvəslə çəkdiqləri şəkillərə baxanda istər-istəməz insanda bu uşaqların gələcəyin peşəkar rəssamları olacaqlarına qəti əminlik yaranır.

Rəsm dərəcəsinin müəllimi Cəmilə Əkbərova məlumat verdi ki, bu il aprel 20-də UNESCO tərəfindən Parisdə keçirilən rəsm sərgisində uşaq evinin balaca "rəssam"ları da öz əl işləri ilə təmsil olunublar: "Orada "Bahar" adlı sərgi təşkil etdik və rəsmlərimiz çox bəyənilirdi üçün uşaqlarımızdan 8 nəfəri sertifikat aldı".

Uğur qrafiklə, Adəm və Aydan rəngli boya ilə, Ruxsarə və Ülvi sulu boya ilə rəsm çəkməyi xoşlayırlar. Turac isə burada portret "ustası" kimi tanınır...

Xalça toxuma otağında Maral, Nazlı və Şərəfxanım həvəslə xalça toxuyurdular. 20 ildir burada çalışan Sevil Qafarova xalça sənətini qızlarla yanaşı, oğlanlara da öyrədir. Onların toxuduqları xalçalar sərgilərdə nümayiş olunur.

Şən mahnı sədaları yayılan otaqda rəqşə könül verən uşaqlarla tanış olduq, böyük istəklə təqdim etdikləri rəqsləri seyr etdik. 10 yaşlı Günayla 11 yaşlı Əlinin "Naz eləmə" rəqsini necə böyük şövq və məhərrətlə ifa etmələrinə heyran qaldıq...

Özü də bu uşaq evinin yetirməsi olan Azər Azəroğlu burada uşaq-

lara rəqs sirlərini öyrədirdi. Mədəniyyət və İncəsənət Universitetini bitirən Azər artıq neçə ildir ki, bu uşaq evinin "Azəri" mahnı və rəqs ansamblının bədii rəhbəri, xoreografi kimi çalışır.

1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsinin direktoru Nərmənə Zöhrabova söylədi ki, bu müəssisənin bütün uğurları Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi sayəsində mümkündür: "Hər zaman fondun, şəxsən Mehriban xanım Əliyevanın diqqətindəyik. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyeva mütləq olaraq uşaqların görüşünə gəlir, onlarla söhbət edir, hər birinin istəklərini və arzularını dinləyərək böyük saygı onları yerinə yetirməsinə çalışır. Hətta Leyla xanım buradakı uşaqları adbaad tanıyır".

Direktor qeyd etdi ki, fondun dəstəyi ilə xeyli sayda uşaq müxtəlif tibbi əməliyyatlardan keçib. 2023-cü ildə 15 yaşlı olan Aydan onurğa sütunundan əməliyyat olunub.

Onu da öyrəndik ki, hər iki valideyni itirmiş uşaqlar məzun olduqdan sonra Sosial Xidmətlər Agentliyi tərəfindən evlə təmin edirlər. Hər heftənin bazar günü isə 1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsində "görüş günü" keçirilir.

İndiyə qədər qanunauyğun şəkildə uşaqlardan bir çoxu öz bioloji anasına qayıtlar, himayədar ailəyə verilib, övladlığa götürülüb.

Bayram arzusu

Bəli, bir neçə saat ərzində biz də bu isti məkana qonağı olduq. Doğmaları, mehribanlığın hökm sürdüyü bu evdə gözəl, yaraşqlı, bilikli, istedadlı uşaqlarla həmsəhbət olmaq, onların böyük həvəslə ərsəyə gətirdikləri, hər biri fərqli duyğunun - sevginin, nisglin, sevincin tərənnümü olan rəngarəng əl işləri baxmaq, uğur hekayələrini dinləmək insanı o qədər təsirləndirir, xoş hisslərə bürüyür ki...

Bir daha əmin olduq ki, 1 saylı Uşaq Evi Sosial Xidmət Müəssisəsi valideyn himayəsindən məhrum uşaqların mənəvi rahatlıq, ruhi dincilik tapdıqları doğma məkandır.

Lakin dünyadakı heç bir nəsnənin, yaradılan şəraitin ailə istiliyini əvəz edə bilmədiyi də danılmaz gerçəkdir. Elə Mehriban xanım Əliyeva da hər zaman bu həssas məqamı vurğulayır ki, ən gözəl təmir olunan uşaq evi, ən müasir internat məktəbi heç vaxt ailəni, ailə mühitini əvəz edə bilməz...

Bu bayram günündə də arzu-muzdur ki, qoy dünyadakı heç bir uşaq ata-ana həsrəti, ailə özlemi ilə sınaq çəkilməsin...

Yasəmən MUSAYEVA, İlham BABAYEV (foto), "Azərbaycan"

1 İyun Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günüdür

Elə bir dünya quraq ki...

Uşaqlar həyatın ən təmiz, ən saf rəngləri, sabahın səsi, gələcəyin nəfəsidir. Uşaq gülüşü Tanrının insanlara bağışladığı ən gözəl musiqidir. Yazıçı Viktor Hüqo çox yaxşı deyib: "Körpə qütləsindən təntənəli himn yoxdur". Bu "himn"də olduğu kimi, uşaqların gülüşündə də nə saxtılıq, nə də hiylə var. Sanki baharın ilk çiçəkləri kimi açılır onların gülən üzləri. Saf baxışları ilə dünya bir anda gözəlləşir, yumşalır, isirir.

Uşaqlar yalnız ailənin deyil, bir millətin, bir xalqın, bütün bir bəşəriyyətin ümidi, dayağı, sabahıdır. Onların hər biri içində sevgi, inam, saf xəyallar gizlənən bir xəzinədir. Və bu xəzinəni qorumaq, onu sevgi ilə, mərhəmətlə əhatə etmək bizim borcumuzdur. 1 İyun - Uşaqların Müdafiəsi Günü məhz bu dəyərin, yəni uşaq müqəddəsliyinin və onun həyatdakı yerinin önə çəkildiyi bir gündür. Bu gün təqvimdə sadəcə bir tarix deyil, eyni zamanda dünyanın bütün uşaqları üçün açılmış bir ümid qapısıdır. Bu qapının arxasında sevgi var, qayğı var, onların hüquqlarına hörmət var.

Uşaq hüquqları təbii ki, sadəcə qanun kitablarında yazılan quru sətirlər deyil. Bu hüquqlar hər bir körpənin layiq olduğu yaşamaq, sevimək, qorunmaq və inkişaf etmək haqqının ifadəsidir. Uşaq zəif, müdafiəsiz bir varlıq deyil, əksinə, onun hər anı, hər arzusu cəmiyyətin diqqətində və qorumasında olmalıdır. Beynəlxalq səviyyədə uşaq hüquqlarının müdafiəsi məsələsinə ilk dəfə 1925-ci ildə Cenevrədə keçirilən "Uşaq Rifahı üzrə Ümumdünya Konfransı"nda diqqət ayrılıb. 1950-ci ildən isə 1 iyun rəsmi şəkildə Uşaqların Müdafiəsi Günü kimi qeyd olunmağa başlayıb. Bu gün dünyaya bir mesaj verir: hər bir uşaq dəyərlidir! Daha sonra 1989-cu ildə BMT Uşaq Hüquqları Konvensiyasını qəbul edərək, bu prinsipləri beynəlxalqdan ağılayan uşaqlar var, bəlkə də planetin başqa bir buşəsində müharibəyə qurban gedən körpə can verir. Məhz bu, uşaqların qorunması günüdür, həm də 1 İyun! Bu uşaqların həyatına dəyər vermək insanlığın borcudur. Onlara verilən hər sevgi, hər təbəssüm, uşaqlara doğru atılan hər addım bütün bir cəmiyyətin gələcəyinin təməlidir.

xalq hüquq səviyyəsinə qaldırıldı. Həmin sənəd uşaqların yaşamaq, təhsil almaq, zorakılıqdan qorunmaq və cəmiyyətdə iştirak etmək kimi əsas hüquqlarını tanıyır və müdafiə edir.

Azərbaycan da bu müqəddəs missiyaya biganə qalmayıb. Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra dövlətimiz uşaq hüquqlarının qorunması sahəsində bir sıra ciddi addımlar atıb. 1992-ci ildən etibarən BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyasına qoşulub. Bu sənəd əsasında ölkəmizdə uşaq siyasəti tədricən sistemləşdirilib, hüquqi bazalar möhkəmləndirilib. Ölkəmizdə uşaqların təhsili, sağlamlığı, sosial müdafiəsi istiqamətində dövlət proqramları həyata keçirilir. Onların hüquqları ilə bağlı 2009-cu ildən Uşaq hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) fəaliyyət göstərir. Bu təsisat uşaqların hüquqlarını müdafiə etmək və səslərini cəmiyyətə çatdırmaq baxımından əvəzolunmaz bir qurumdur.

Bu gün müstəqil Azərbaycanın hər bir buşəsində uşaqların sağlamlıq, qayğısız böyüməsi üçün maksimum şərait mövcuddur. Dövlət proqramları, sosial layihələr, təhsil və səhiyyə sahəsində atılan addımlar uşaqlarımızın hüquqlarını təmin etməyə yönəlib. Ölkəmizdə hər bir uşaq öz hüququndan məhrum olmadan sevgi və diqqət içində xoşbəxt yaşamaq haqqına malikdir. Uşaq xoşbəxtliyi

təkcə maddi təminat deyil. Bu, ilk növbədə onların ruhunun, düşüncələrinin, yaradıcı potensiallarının sərbəst inkişafıdır. Oyun oynamaq, öyrənmək, xəyal qurmaq, dostluq etmək, özünü ifadə etmək uşaqlığın ən dəyərləri, ən unudulmaz nemətidir. Azərbaycan uşaqları bu nemətdən məhrum qalmamalı, hər biri öz istedadını sərgiləmək, potensialını açmaq üçün şəraitlə əhatə olunmalıdır. Nə xoş ki dövlətimiz uşaq siyasəti ilə bağlı gördüyü işlərdə onların şəxsiyyət kimi formalaşmasına xüsusi önəm verir. Məktəblər, mədəniyyət və idman müəssisələri, yaradıcılıq mərkəzləri uşaqların inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır. Uşaqların hüquqları və təhlükəsizliyi daim qorunur, zorakılıq və ayrı-seçkiliyə qarşı ciddi tədbirlər görülür.

Uşaqlarımızın daha bir xoşbəxtliyi milli-mədəni dəyərlərlə, qədim ənənələrlə bağlıdır. Övladlarımız kiçik yaşlarından doğma torpağa və xalqına sevgi ilə bağlanırlar, mədəniyyətimizi, tariximizi öyrənir, xalqımızın qəhrəmanlıq dastanları ilə böyüyürlər. Bu, onların kimliyini möhkəmləndirir, özünəinamı artırır və güclü addımlarla gələcəyə irəliləməyə ruhlandırır. Təbii ki, uşaq xoşbəxtliyinin ən birinci və ən vacib amili ailədir. Danılmaz faktıdır ki, ailə uşaq üçün ən möhkəm, ən isti sığınacaqdır. Hər bir körpənin hid olmuş Vətən övladlarının xatirəsinin yad edilməsi ilə başlamış, çıxışlarla davam etmişdir. RİH başçısı Vəqif Həsənov və digər nətiqlər uşaqların bayramını təbrik edərək ölkəmizdə uşaqlara dövlət səviyyəsində böyük

liyinin möhkəmlənməsinə böyük təsir göstərir.

Məhz bu dünyagörüşünə malik olan, bu kimliklə şəxsiyyəti təsdiq edilən gənclər 2020-ci ilin payızında baş vermiş 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan xalqının azadlıq, suverenlik və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəsinin ən parlaq səhifələrini yazdılar. Bu müharibədə şəhid olan, qazilik şərəfi qazanan qəhrəmanlarımızın böyük əksəriyyəti məhz uşaqlıq illərində millətin ali dəyərləri ilə təbiyyə olunan oğlan və qızlarımız idi. Onların qətiyyəti, mərdliyi və fədakarlığı sayəsində Azərbaycan torpaqları işğal

dan azad edildi. Həmin 44 günün zəfəri Azərbaycan uşaqlarına dəyərli dərslər oldu. Bu zəfər uşaq gülüşlərinin sönməməsi, onların təhlükəsiz, azad və xoşbəxt böyüməsi üçün vacib idi.

Bu gün məktəbə sevinclə gedən, parkda gülə-gülə qaçan, bayramlarda bayraq tutub irəliləyən, "Qarabağ Azərbaycandır" deyə bayraqlar hər bir uşaq sadəcə sabahın ümidi deyil, həm də bir qəhrəmanlıq tarixinin canlı davamıdır. Bəlkə o uşaqlardan birinin atasının adı hansısa şəhid abidəsində yazılıb. Başqa birisinin babası müharibədən qayıdan gün bəlkə o, körpə olduğu üçün hələ ilk

kəlməsini deməmişdi. Bəlkə digər uşağın əmisi bir kəndin azadlığı uğrunda döyüşdə yaralanıb, amma baxını dik tutaraq "Vətən sağ olsun" deyib... Onların qəlbində bir xatirə yaşayır: atasının sinəsindəki medal, babasının döyüşdən danışıqdan dolan gözləri, əmisinin qururla saxladığı bayraq!

Bu gün 1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günüdür. Bu gün təkcə bayram deyil, həm də məsuliyyət günüdür. Bu günün mahiyyəti sadəcə uşaqlara hədiyyə verməkdən ibarət deyil, bu tarix bütün dünyaya çağırışdır. Bu gün bəlkə də dünyanın hansısa bir nöqtəsində ac-

lıqdan ağılayan uşaqlar var, bəlkə də planetin başqa bir buşəsində müharibəyə qurban gedən körpə can verir. Məhz bu, uşaqların qorunması günüdür, həm də 1 İyun! Bu uşaqların həyatına dəyər vermək insanlığın borcudur. Onlara verilən hər sevgi, hər təbəssüm, uşaqlara doğru atılan hər addım bütün bir cəmiyyətin gələcəyinin təməlidir.

Uşaqların gülüşünü qoruyaq, arzularını eşidək və birlikdə elə bir dünya quraq ki, heç bir uşaq qorxmasın, inciməsin, geridə qalmasın.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Həyatımızın sevinci

AĞDAM

Muğam Mərkəzində 1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə rayon icra hakimiyyətinin, Yeni Azərbaycan Partiyası rayon təşkilatının və Təhsil Sektorunun birgə təşkilatçılığı ilə tədbir keçirilmişdir.

Tədbir iştirakçıları öncə gənclər rəssamlarının əl işlərini

NAFTALAN

Şəhər icra hakimiyyətinin və Heydər Əliyev Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə 1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə "Hər uşaq bir çiçəkdir!" adlı bayram tədbiri keçirilmişdir.

Tədbir iştirakçıları öncə uşaqların əl işlərindən ibarət sərgi və Ümummilli Lider Heydər Əliyevin şərəfli ömür yolunu əks etdirən foto-stend-

lərlə tanış olmuşlar. Uşaq Musiqi Məktəbi xorunun ifasında Dövlət himni səsləndirildikdən sonra Ulu Öndərin uşaqlar haqqında səsləndirdiyi qiymətli fikirləri əks edən videoçarx nümayiş edilmişdir.

Tədbirdə şəhər icra hakimiyyətinin başçısı Vüqar Novruzov uşaqları təbrik etmişdir. Bu gün Azərbaycan uşaqlarının firavanlığı, azad və xoşbəxt həyatının təməlinə Ümummilli Lider Heydər

Əliyevin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin müdrik və uzaqgörən siyasəti dayandığını qeyd edən V. Novruzov bildirmişdir ki, ölkəmizdə uşaqlara göstərilən diqqət və qayğı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir: "Ölkəmizdə uşaq hüquqlarının müdafiəsi, onların sağlamlıq, təhlükəsiz mühitdə böyümələri istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Birinci vitse-prezident

dən ibarət rəsm əsərlərinə baxış keçirmişlər. Tədbir Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olmuş Vətən övladlarının xatirəsinin yad edilməsi ilə başlamış, çıxışlarla davam etmişdir. RİH başçısı Vəqif Həsənov və digər nətiqlər uşaqların bayramını təbrik edərək ölkəmizdə uşaqlara dövlət səviyyəsində böyük

diqqət və qayğı göstərilməsindən, azyaşlıların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi ilə bağlı həyata keçirilən siyasətin əsasının Ulu Öndər tərəfindən qoyulmasından, həmin siyasətin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsindən bəhs etmişlər.

Tədbir Ağdam Musiqi Kollecinin "Qarabağ" instrumental

ansamblının və rayon ərazisində fəaliyyət göstərən musiqi məktəblərinin müəllim və şagirdlərinin ifasında müxtəlif musiqi nömrələri və "Turaci" rəqs qrupunun ifaları ilə davam etmiş, təhsildə yüksək nailiyyətlər əldə etmiş, həmçinin azatmənliyi ailələrdən olan bir qrup şagirdin RİH tərəfindən mükafatlandırılması ilə yekunlaşmışdır.

CƏLİLƏBAD

Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə Cəliləbad şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində tədbir keçirilib.

Əvvəlcə uşaqların hazırladıqları əl işlərindən ibarət sərgiyə baxış keçirilmişdir. Dövlət himninin səslənməsi ilə başlayan tədbirdə çıxış edən Lənkəran-Astara Regional Təhsil İdarəsinin Cəliləbad rayonu üzrə təhsil sektorunun müdiri İ. Zeynalov uşaqları təbrik etmiş, onlara göstərilən yüksək dövlət qayğısından danışmışdır. RİH başçısının birinci müavini Q. Xudavərdiyev isə çıxışında qeyd etmişdir ki, ölkəmizdə uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi ilə bağlı həyata keçirilən siyasətin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Həmin siyasəti Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir və bu sahədə ölkəmizdə müxtəlif layihələr həyata keçirilir.

Sonra Ümummilli Lider Heydər Əliyevin uşaqlarla görüşlərindən hazırlanmış videoçarx nümayiş etdirilmişdir. Bayram təbiri uşaqların iştirakı ilə hazırlanmış mahnı və rəqs nömrələri tədbir iştirakçıları tərəfindən maraqla izlənməmişdir.

Sonda uşaqlara hədiyyələr təqdim olunmuşdur.

MASALLI

Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə rayon rəhbərliyi, YAP rayon təşkilatının və RİH-in əməkdaşları idarə və müəssisələrini, eləcə də media nümayəndələri şəhər ərazisində yerləşən dövlət və özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri və "Günərz" Qayğı Mərkəzindəki uşaqları ziyarət etmişlər.

Rayon icra hakimiyyətinin başçısı A. Əhmədov uşaqları təbrik etmiş, onların vətənpərvər ruhda böyüməsi və hüquqlarının qorunmasının daim diqqət mərkəzində saxlanıldığını qeyd edərək məktəbəqədər təhsil

müəssisələrinin kollektivlərinə fəaliyyətlərində uğurlar arzulamışdır. Görüşdə uşaqlar hazırladıqları musiqili-əyləncəli çıxışlarını təqdim etmişlər. Sonra onlara müxtəlif hədiyyələr təqdim olunmuşdur.

ŞİRVAN

Şəhər icra hakimiyyəti, Şirvan-Salyan Regional Təhsil İdarəsi və Şirvan Şəhər Mədəniyyət Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günüə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Şirvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı İlqar Abbasov, Şirvan Şəhər Polis Şöbəsinin rəisi Seymur Əfəndiyev, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Şirvan şəhər şöbəsinin rəisi Mehman Qasımov, Şirvan Şəhər Məhkəməsinin sədri Etibar Hüseynov, şəhər icra hakimiyyəti və Şirvan-Salyan Regional Təhsil İdarəsinin əməkdaşları, şəhid ailələri, valideynlər və şagirdlərin iştirak etdikləri tədbirdə öncə məktəblilərin hazırladıqları rəsm və əl işlərindən

ibarət sərgi və müxtəlif peşə stendləri təqdim olunmuşdur.

Bayram tədbiri Şirvan şəhəri, Salyan, Biləsuvar, Hacıqabul və Neftçala rayonları ümumtəhsil məktəbləri şagirdlərinin ifasında rəngarəng konsert proqramı ilə davam etmişdir.

İqtisadiyyat və sosial həyat

Prezident İlham ƏLİYEV:

"Azərbaycan və Türkiyənin əməkdaşlığı nəticəsində yalnız bölgəmizin deyil, geniş coğrafiyanın enerji xəritəsi dəyişib"

Azərbaycan neftinin və qazının dünyaya yolu Türkiyədən keçir. İki ölkə arasında enerji əməkdaşlığının bünövrəsi 1990-cı illərin ikinci yarısında Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyuldu. Məhz o zaman Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum (BTƏ) qaz kəmərlərinin yaranması ideyaları ortaya çıxdı və bu möhtəşəm layihələrin gerçəyə çevrilməsi istiqamətində inamlı və uğurlu addımlar atıldı.

Bu layihələr Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirildi və sonrakı qlobal layihələrə yol açdı. Bu gün Azərbaycan-Türkiyə enerji əməkdaşlığının, həm təkcə enerji əməkdaşlığının deyil, iqtisadiyyatın bir çox digər sahəsində qurulan uğurlu əlaqələrin bütün regiona fayda gətirməsi iki ölkənin prezidentlərinin zəkasının, uzaqgörənliyinin, təşəbbüskarlığının və əlbəttə, bir-birinə etibarlı qarlaş münasibətinin nəticəsidir. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bu günlərdə Laçında dediyi kimi, enerjiden nəqliyyata, müdafiədən ticarətə, kənd təsərrüfatından təhsilə qədər hər sahədə güclü əməkdaşlıqlar qurulub.

Yaxın keçmişin tarixini vərəqləsək, şahid olarıq ki, bir sıra iri enerji layihələrinə aid sənədlərə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan hələ ölkəsinin Baş naziri olarkən dövlətimizin başçısı İlham Əliyevlə birgə imza atıblar. Bir sözlə, son illər, hətta onilliklər geniş bir coğrafi məkanın enəji xəritəsini dəyişdirən layihələrin gerçəkləşməsi yollarında Azərbaycan və Türkiyə birgə addımlayırlar.

Təsədüfi deyil ki, bu günlərdə Laçındakı görüşlərdə də həmin məsələ bir daha vurğulandı. Azərbaycan Prezidenti, Türkiyə Prezidenti və Pakistanın Baş nazirinin Zirvə görüşündə dövlətimizin başçısı dedi: "Siyasət, iqtisadiyyat, energetika, qarşılıqlı investisiyalar, nəqliyyat, müdafiə, kənd təsərrüfatı, informasiya texnologiyaları və digər sahələrdə əməkdaşlığın birgə layihələr və proqramlar vasitəsilə daha böyük sürətlə inkişaf edəcəyinə inanırıq. Azərbaycan Türkiyə iqtisadiyyatına 20 milyard ABŞ dollarından çox sərmayə qoyub, Pakistan iqtisadiyyatına 2 milyard ABŞ dolları qoymağa hazırdır. Hazırda konkret investisiya layihələri üzrə işlər gedir. Azərbaycan və Türkiyənin əməkdaşlığı nəticəsində yalnız bölgəmizin deyil, geniş coğrafiyanın enerji xəritəsi dəyişib. Ölkələrimiz enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində əhəmiyyətli rola malik olub və bu gün bərpaolunan enerjinin istehsalı və ixracı istiqamətində geniş layihələrə start verilib".

Əməkdaşlığın bir neçə səhifəsini vərəqləyək. Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəmə-

rinin qət etdiyi 1768 kilometrlik yolun ən böyük hissəsi - 1076 kilometr Türkiyədən keçir (Xəttin Azərbaycanda marşrutu 443, Gürcüstanda 249 kilometrdir). Kəmərin 8 nasos stansiyasının 4-ü Türkiyədədir.

BTC 19 ildir Azərbaycan neftini Türkiyənin ərazisindən keçirərək dünya bazarlarına çatdırır. Belə ki, 2006-cı ilin yayında tam sistem kimi istismara verildəndən bu ilin birinci rübünün sonunadək kəmərlə ümumilikdə təqribən 598 milyon ton (4,5 milyard barel) xam neft nəql edilib. Bu neft həcmi Ceyhanda 5862 tankerə yüklənərək dünya bazarlarına göndərilib.

BTC-dən bir il sonra isə BTƏ istifadəyə verilib. Xatırladaq ki, BTƏ-nin ayrılmaz hissəsi olan Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) ümumi

uzunluğu 691 kilometrdir. O, Azərbaycanda 443, Gürcüstanda 248 kilometr məsafə qət edir. Gürcüstan-Türkiyə sərhədində CQBK-yə 280 kilometrlik boru kəməri birləşir ki, bununla Azərbaycan qazı Ərzuruma çatdırılır. Səngəçal-Ərzurum marşrutu ilə uzanan bu xətt bütövlükdə Bakı-Tbilisi-Ərzurum kəməri adlanır.

"Cənub qaz dəhlizi"nin təməlini də, əslində, elə BTƏ yaradıb. Azərbaycandan İtaliya torpağınadək 3500 kilometrlik məsafə boyu uzanan bu dəhlizin də ən böyük hissəsi qardaş Türkiyənin ərazisindən keçir. Bu, Azərbaycanla Türkiyənin birgə layihəsi olan TANAP - Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməridir.

Hazırda Azərbaycan 12 ölkəyə - Gürcüstan, Türkiyə, Bolqarıstan, Yunanıstan, İtaliya, Rumıniya, Macarıstan,

baycan sektorundakı "Şahdəniz" yatağının qazı daşınır. Qeyd edək ki, TANAP-ı dərhal dəstəkləyənlərdən biri də məhz Azərbaycanda ən iri neft-qaz və ixrac layihələrinin, o cümlədən "Şahdəniz" in operatoru BP şirkəti olub. Şirkətin yaydığı açıqlamaların birində deyilir: "TANAP dünyada ən mühüm strateji kəmərlərdən biridir. Onun şərq ucunda dünyanın ən iri qaz yataqları var - Azərbaycan və Yaxın Şərq, onun qərb ucunda isə dünyanın ən iri bazarlarından biri var - Avropa. TANAP bu ikisini birləşdirən mühüm bir layihədir və ona görə də BP və digər şirkətlər bu layihəni dəstəkləyirlər".

Azərbaycanın və Türkiyənin enerji əməkdaşlığı yeni layihələrlə zənginləşəcək və həm özümlə, həm də uzaq məkanlarda yaşayan insanlara fayda gətirəcək. Axi indi enerji keçidi dövrüdür və Azərbaycanın "yaşıl gündəliyi" artıq həmiyə bəllidir.

Yaxın illərdə Azərbaycan həm də "yaşıl enerji" ixracatçısı olacaq. İxrac yollarının biri də Naxçıvandan Türkiyəyə və daha uzaqlara istiqamət alacaq. Məhz bütün bunlara görə də Prezident İlham Əliyev Laçında vurğuladı ki, enerji təhlükəsizliyi, bərpaolunan enerji sahələrindəki imkanlar da birlikdə dəyərləndiriləcək.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

Azərbaycanın süni intellekt təcrübəsi Davos İqtisadi Forumunda təqdim olunacaq

"Süni intellekt sahəsində bir neçə şirkət, eyni zamanda super-market şəbəkələri ilə birgə çalışırıq ki, dünyadakı müsbət təcrübəni Azərbaycana gətirək. Eləcə də Azərbaycanda yaranacaq müsbət təcrübəni gələn ilin yanvar ayında Davos İqtisadi Forumu çərçivəsində beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim edək".

Bu barədə IV Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzinin icraçı direktoru Fərid Cəfərov "4SI Akademiyası" çərçivəsində keçirilən "Milli Proqram" layihəsinin açılış mərasimində deyib. "Bununla yanaşı, Dünya İqtisadi Forumunun təbiiyində olan Süni İntellektin İdarəetmə Açıları var. Bu alyannda dünyanın ən məşhur şirkətlərinin nümayəndələri iştirak edirlər. Biz bu qrupun üzvlüyü və oradakı müzakirələrin şahidi oluruq, orada iştirak edirik, təcrübələrimizi paylaşırıq", - deyərək F.Cəfərov vurğulayıb.

F.Cəfərov onu da bildirib ki, hazırda İqtisadiyyat Nazirliyində IV Sənaye İnqilabı Mərkəzinin koordinasiyası ilə Çağrı Mərkəzində süni intellektin tətbiqi layihəsi mövcuddur. "Süni intellektin tətbiqi ilə vətəndaşlarımızdan gələn zənglərinin təhlili, onların suallarının nə ilə bağlı olması, buna uyğun cavabların hazırlanması, eyni zamanda əməkdaşlığımızın performansının, danışıqların və təlim ehtiyaclarının süni intellekt vasitəsilə müəyyənləşdirilməsi üzərində belə bir layihəmiz var. Paralel olaraq qat botun hazırlanması layihəsi var. Növbəti illərdə vətəndaşlarımızın çat bot üzərindən verdiqləri suallara uyğun sürətli cavab tapması istiqamətində bir layihəmiz var. Paralel olaraq infrastruktur sahəsində də işlərimiz gedir. İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən artıq ölkənin ilk superkompüterini əldə edilib. Bu superkompüter ona görə vacibdir ki, böyük həcmli data-ların proses olunması, təhlili və işlənməsinə böyük texnoloji baza lazımdır. Belə bir baza artıq yaradılıb. Biz dövlət qurumları, özəl təşkilatlar və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri ilə görüş keçirdik. Bu platformadan onların necə istifadə edə biləcəyi, Azərbaycanda dövlət-özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində hansı süni intellekt imkanlarının yaradılma biləcəyi istiqamətində müzakirələr aparırıq. Çoxlu təkliflər əldə etmişik və qarşıdakı günlərdə bu istiqamətdə açıqlamalarımız olacaq", - deyərək mərkəzin icraçı direktoru qeyd edib.

Qarabağ "DOST Evi"nin benefisiarları olan uşaqlar DOST Mərkəzi əməkdaşlarını əvəz ediblər

1 İyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü ilə bağlı Sosial Xidmətlər Agentliyinin təşəbbüsünə DOST İnklyüziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi də qoşulub.

Mərkəzin Bərdə rayonundakı Qarabağ "DOST Evi" filialının benefisiarları olan uşaqların da Qarabağ Regional DOST Mərkəzinin müxtəlif qəbul bölmələrində əməkdaşları əvəzləməsi təşkil olunub.

Həssas əhəli qruplarından olan uşaqlar DOST Mərkəzində vətəndaşlara xidmət sahəsində bacarıqlarını nümayiş etdirərək, özlərini sınayıblar.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Sosial Xidmətlər Agentliyinin layihəsi çərçivəsində xüsusi qayğıya ehtiyacı olan bir qrup uşaq agentliyin aparatında əməkdaşları işində əvəz etmişdi.

Azərbaycan neftinin qiymətlərinin həftəlik icmalı

Bu həftə ərzində "Azeri LT CIF", "Azeri Light FOB Ceyhan", "Urals" (EX NOVO) və "Dated Brent" markalı xam neftin orta qiymətlərində azalma qeydə alınıb.

"Trend" xəbər verir ki, Azərbaycanın "Azeri-Çıraq-Günəşli" yatağında hasil edilən "Azeri Light CIF" markalı xam neftin orta qiyməti əvvəlki həftə ilə müqayisədə 0,38 ABŞ dolları və ya 0,56 faiz azalaraq, 66,91 dollar/barel təşkil edib.

Dövr ərzində bu markalı xam neftin maksimum qiyməti 67,78 dollar/barel, minimum isə 66,29 dollar/barel olub.

Bu həftə ərzində Türkiyənin Ceyhan limanında FOB bazası əsasında "Azeri Light" markalı xam neftin orta qiyməti 65,67 dollar/barel təşkil edib ki, bu da əvvəlki həftənin göstəricisindən 0,31 ABŞ dolları və ya 0,47 faiz azdır. Sözügedən dövr ərzində bu markalı xam neftin maksimal qiyməti 66,53 dollar/barel, minimum isə 65,09 dollar/barel olub.

URALS markalı xam neftin orta qiyməti əvvəlki həftə ilə müqayisədə 0,66 ABŞ dolları və ya 1,26 faiz azalaraq 51,69 dollar/barel təşkil edib. Həftə ərzində URALS neftinin maksimal qiyməti 52,46 dollar/barel, minimum isə 51,10 dollar/barel olub.

Bu həftə ərzində "Dated Brent" markalı neftin orta qiyməti əvvəlki həftə ilə müqayisədə 0,89 dollar və ya 1,36 faiz ucuzlaşaraq, 64,57 dollar/barelə bərabər olub. Həftənin yekunlarına görə, "Dated Brent" neftinin maksimal qiyməti 65,51 dollar/barel, minimum isə 63,83 dollar/barel təşkil edib.

Neftin növü / tarix	26.05.2025	27.05.2025	28.05.2025	29.05.2025	30.05.2025	Orta qiymət
Azeri LT CIF	-	\$66,43	\$67,78	\$67,15	\$66,29	\$66,91
Azeri Light FOB Ceyhan	-	\$65,15	\$66,53	\$65,92	\$65,09	\$65,67
Urals (EX NOVO)	-	\$51,10	\$52,46	\$51,90	\$51,29	\$51,69
Dated Brent	-	\$64,26	\$65,51	\$64,70	\$63,83	\$64,57

Qeyd edək ki, mayın 26-sı Böyük Britaniyada dövlət bayramı olduğundan həmin tarixə aid göstəricilər açıqlanmayıb.

Sosial media artıq həyatımızın ayrılmaz parçasına çevrilib. Hər gün minlərlə insan "Feysbuk", "Instagram", "Yutub", "TikTok" kimi platformalarda öz həyat tərzini və fikirlərini paylaşır. Bəs bu insanlar içində hansı biri digərlərindən fərqlənir?

Cavab sadədir: influenserlər. Bunlar o şəxslərdir ki, fikirlərinin dinlənilməsindən dolayı izləyicilərinə təsir göstərə bilər, bəzən isə trendlər yaradırlar. Onlar yalnız böyük izləyici kütləsinə sahib olmaqla kifayətlənmir, həm də müxtəlif sahələrdə biznes fəaliyyəti quraraq iqtisadi və sosial təsir göstərirlər. Bu insanlar kimlərdir? Bu qədər gücü haradan alırlar? Və ən əsas: influensərlərin təsiri cəmiyyətə nə verir, nə alır?

Influensərlər hər birimizin tanıdığı insanlardır. Bu, aktyor, müğənni, idmançı, yaxud da fərqli peşə sahibi ola bilər. Influensər brendin bir növ siması olaraq, sosial mediada xidmət və ya məhsul haqqında təcrübəlinin bölüşür. Bu, izləyiciyə əsasən xidmət və məhsul, onların keyfiyyəti, istifadəsi və qiymətləri ilə bağlı çatdırılır. "Influensər" (orijinalda "influencer") sözü ingilis dilindəndir və "təsir edən şəxs", "nüfuz sahibi" mənasını verir. Əslində, bu anlayış əvvəllər də mövcud idi (məsələn, məşhurlar, ictimai xadimlər), amma rəqəmsal dövrdə, xüsusilə də sosial medianın inkişafı ilə bu termin daha konkret forma alıb və geniş yayılıb.

Influensərlik fenomeni və sosial mediada təsir yaratmaq işi ilk dəfə dünyada geniş şəkildə 2000-ci illərin sonları - 2010-cu illərin əvvəllərində ABŞ-də yaranıb. Böyük influensərlər əsasən "Yutub"dan effektiv istifadə edənlər idi. Bu mənada ilk böyük sosial media influensərlərindən biri kimi Michelle Phan "Yutub"da gözəllik dərsləri verən şəxs kimi yaddaşlarda qaldı. O, 2007-ci ildə "Yutub" video yükləməyə başlayıb və ilk professional influensərlərdən sayılır. Həmin illərdə PewDiePie, Jenna Marbles

kimi şəxslər milyonlarla izləyici toplaya bilmişdilər. Sonrakı zamanlarda "Instagram" və "TikTok" kimi vizual məzmunlu platformalarda influensərlik işi daha da genişləndi və peşəkar hala gəldi. Məsələn, Huda Kattan və Chiara Ferragni sosial mediada peşəkar makiyaj və moda influenseri kimi tanındılar. Bəs niyə bu işdə məhz ABŞ öndə oldu? Çünki bütün texnologiya və sosial media şirkətlərinin mərkəzi bu ölkədədir. Üstəlik də, ABŞ-də marketing və reklam sahəsi çox güclü olduğu üçün sosial media yeni reklam kanalı kimi tez qəbul edildi.

Qeyd edək ki, influensərlər ən çox moda və gözəllik (geyim, makiyaj, dəriyə qulluq, saç düzümləri), yaşayış tərz, yeni gündəlik həyat, səyahət, ailə həyatı, interyer dizaynı kimi mövzularla izləyici qarşısına çıxırlar. Bir çox halda ev dekorasiyası və gündəlik vloglar paylaşaraq, öz həyat tərzlərini nümayiş etdirən influensərlərlə yemək bişirərək, öz təcrübəsini bölüşən, sağlam qidalanma üzrə paylaşım edən influensərlər eyni izləyici kütləsinə sahib olurlar. Səyahət etdiyi yerlər barədə foto və videolar, tövsiyələr paylaşan, idman, sağlam həyat tərzini, motivasiya, məşq proqramları təqdim edən influensərlərin isə də daimi izləyiciləri var. Texnologiyə məhsulları, proqram təminatlarını, mobil tətbiqləri və oyunları təqdim edən, mikro və nano influensərlər çox böyük izləyici kütləsinə malik olmasalar da, 1000-50000 arası bir auditoriyada güclü təsire malikdirlər.

Azərbaycanda bu sahə hələ yenidir, lakin sürətlə böyüyür. Gənclər üçün yeni peşə, sahibkarlar üçün isə yeni reklam vasitəsi olan influensərlik artıq sosial fenomen olmaqla yanaşı, son 4-5 ildə inkişaf edərək iqtisadi aktora çevrilib. İlk dalğa təxminən 2012-2016-cı illəri əhatə edir. Bu dövrdə əsasən "Feysbuk" və "Instagram" istifadəçiləri arasında müəyyən populyarlıq qazanan şəxslər ortaya çıxdı. Onlar çox vaxt moda, gözəllik, həyat tərz mövzularında paylaşım edən gənc xanımlar və ya satirik, yumoristik məzmununda yazan şəxslər idi.

Reklam əməkdaşlıqları bu dövrdə hələ çox məhdu idi. Sonrakı 3 ildə influensərlik artıq marketing aləti kimi tanınmağa başladı. Brendlər onlarla əməkdaşlıq etməyə maraq göstərirdilər. Bu dövrdə "Yutub" bloqları və "Instagram" kontent yaradıcıları, yeni videocəhən, şəkil paylaşan, yazı yazanlarla yanaşı, "TikTok" fenomenləri də meydana çıxdı.

Hazırda influensərlik artıq peşəyə çevrilib. Bir çox insan sosial media hesabları üzərindən gəlir əldə edir və brendlərlə uzunmüddətli əməkdaşlıqlar qurur. Bu gün həm də etik məsələlər, reklamın düzgün işarələnməsi, saxta izləyici problemi kimi mövzular influensərlərin gündəmindədir. "TikTok"-un yüksəlişi ilə yeni nəsil influensərlər daha gənc, daha dinamik olmaqla, çox zaman sadə, səmimi, adi danışq dili və şəxsi üslubu ilə irəli çıxırlar. Ən çox da müğənnilər bu işdə öncül yerləri bölüşürlər. Məsələn, Damla "Instagram"da 3 milyon yaxın izləyicisi ilə diqqət çəkir. Xalq artisti Rəyza Ayyan 2,6 milyon, Vəfa Şərifova isə 1,5 milyon izləyici ilə 2-ci və 3-cü yerləri bölüşürlər. Baxmayaraq ki, Azərbaycanda influensərlərin biznes modeli, cəmiyyətə təsirləri və perspektivləri maraqlı araşdırma mövzusu olaraq önə çıxıb, amma bu peşə hələ

tam da normal olmayan bir sahədir. İndiyə kimi qanunvericilik baxımından da reklam və vergi məsələlərində boşluqlar mövcud idi. Lakin bu günlər "Reklam haqqında" qanuna təklif edilən dəyişikliyə əsasən, influensərlər də vergiyə cəlb olunaçaqlar. Onu da deyək ki, bu adamlara cəmiyyətin yanaşması bir-mənəli deyil. Bəzilər onları "vaxt itirənlər", digərləri isə "rəqəmsal dövrün iş adamları" kimi görürlər.

Nəticə etibarilə influensərlik bu gün sadəcə trend yox, yeni peşə, yeni təsir gücü, hətta yeni iqtisadi alətdir. Onlar yalnız məhsul tanıdan şəxslər deyil, eyni zamanda cəmiyyətin fikirlərinə təsir edən güclü simalardır. Influensərlər həm də cəmiyyətin güzgüsüdür, lakin bu güzgünü necə istifadə edəcəyimiz bizim ölimizdədir. Bir vaxtlar sadəcə hobbisi sayılan bu fəaliyyət indi cəmiyyətin formalaşmasına, bazarın davranışına və insanların qərarlarına təsir edən güclü amilə çevrilib. Influensərlər gələcəyin təkcə məzmun istehsalçıları yox, həm də düşüncə formalaşdırıcılarıdır. Bu baxımdan onları təkcə izləmək yox, anlamaq zamanıdır.

Züleyxa ƏLİYEVA, "Azərbaycan"

Qərbi Azərbaycana qayıdış: milli ideyanın əsas hədəflərindən biri İrəvan Qazılığının bərpası Qərbi Azərbaycana qayıdış üçün mühüm mərhələdir

Vətən müharibəsindən dərhal sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzura Böyük qayıdışı həyata keçirərək o torpaqları əzəli sakinlərinə qovuşduran Azərbaycan dövləti həm də qərbi azərbaycanlıların yurd həsrətinin bitməsi üçün ardıcıl və təsirli addımlar atır. Dövlətimiz üçün tarixi, milli missiya, eləcə də strateji hədəf olan Qərbi Azərbaycana qayıdışın tezliklə baş tutması üçün ən ali səviyyədə siyasi, diplomatik müstəvidə iş aparılır. Bütün bunlara görədir ki, Qərbi Azərbaycan məsələsi artıq beynəlxalq gündəliyə də daxil edilib.

1989-cu ildən fəaliyyət göstərən "Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin adının 3 avqust 2022-ci ildə dəyişdirilərək "Qərbi Azərbaycan Cəması"na çevirilməsi, icmanın yeni Nizamnaməsinin təsdiq olunması, indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə geriyyə qaytmasının təmin edilməsi ilə bağlı Qayıdış Konsepsiyasının hazırlanması bu mənada mühüm əhəmiyyət kəşb edir. Qayıdış Konsepsiyası indiki Ermənistan ərazisindən zorla çıxarılmış azərbaycanlıların geriyyə qaytması üçün Qərbi Azərbaycan Cəmasının həyata keçirəcəyi fəaliyyətin məqsədləri, prinsipləri, hazırlıq və icra tədbirləri üçün ümumi çərçivəni müəyyən edir. Konsepsiya beynəlxalq hüquqa, aidiyyəti dövlətdaxili hüquqa, tarixi faktlara əsaslanır, ədalətin və sülhün bərqərar olunmasına xidmət edir.

Qərbi Azərbaycana qayıdış prosesinin növbəti addımı kimi, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) İrəvan Qazılığının bərpa edilməsi barədə bu yaxınlarda verdiyi qərarın da vacib mahiyyəti var. Çünki ədalətin, haqqın tələbi olaraq müsəlman əhalinin - qərbi azərbaycanlıların dədə-baba torpaqlarına qayıdışı burada dini icmaların, din xadimlərinin fəaliyyəti

tinə də ləbədir. Necə ki tarixən İrəvanda Qazılıq olub və mötəbər şəxslər qazi kimi fəaliyyət göstərirlər. İrəvan Qazılığının Əsasnaməsi də təsdiqlənib. Sözügedən qazılıq hələ ki, QMI-nin binasında yerləşəcək.

Erməni Apostol Kilsəsi xalqlar arasında nifrət aşılayır

Dövlətimizin beynəlxalq hüququn prinsiplərinə dayanaraq qərbi azərbaycanlıların tarixi torpaqlarına qayıdışı məsələsində qətiyyətli mövqə sərgiləməsi monoetnik dövlət olan Ermənistanın şovinizm ideyaları ilə uyğun gəlmədiyi üçün erməni cəmiyyəti, xüsusilə erməni kilsəsi bu məsələni guya ölkəmizin ərazi iddiası kimi təqdim etməyərək, hadisələrə başqa don geyindirərək beynəlxalq ictimaiyyətin fikrini əsl həqiqətlərdən yayındırmağa çalışır. Erməni Apostol Kilsəsinin QMI-nin İrəvan Qazılığının bərpası barədə qərarı ilə bağlı bu günlərdə yaydığı qərəzli və irqi nifrəti aşılayan bəyanatı da buna misaldır.

Qərbi Azərbaycan Cəması da bununla əlaqədar verdiyi bəyanatda Er-

məni Apostol Kilsəsinin QMI-nin İrəvan Qazılığının bərpası barədə qərarı ilə bağlı bəyanatını qınayır: "Sözügedən bəyanatında azərbaycanlılara qarşı irqi nifrət aşılayan və inkarçı mövqə sərgiləyən Erməni Apostol Kilsəsi humanizm dəyərlərindən uzaq, siyasiləşmiş bir qurum olduğunu və əsl məqsədinin xalqlar arasında nifaqı dərinləşdirmək olduğunu bir daha sübut edir".

Bəyanatda deyilir: "Erməni Apostol Kilsəsinin xalqlar arasında harmoniya, dinlərarası dialoq və sülhə töhfə vermək əvəzinə nifrət aşılaması, qərbi azərbaycanlıların qayıdışına, onların dini etiqad azadlıqlarına, dini və mədəni irsinin bərpasına qarşı çıxməsi ciddi narahatlıq doğurur.

Qərbi Azərbaycan Cəması dünya ictimaiyyətinə müraciət edərək, Erməni Apostol Kilsəsinin irqi ayrışdırıcı əsaslanan siyasiləşmiş addımlarını pisləməyə çağırır". Faktıdır ki, erməni şovinistləri XIX-XX əsrlər ərzində azərbaycanlılara məxsus torpaqları qəsb edib, soydaşlarımıza qarşı etnik təmizləmə, soyqırımı siyasəti aparıblar. Sözügedən tarixin müxtəlif dövrlərində həyata keçirilən mənfur plan nəticəsində azərbaycanlılar indi Ermənistan

adlandırılan ərazidən - tarixi torpaqlarından qovulublar, kütləvi qətl və qırğınlarla məruz qalıblar.

Qondarma dövlət olan Ermənistanın faşist ideyali keçmiş rəhbəri Levon Ter-Petrosyan da 1993-cü il - Ağdamın işğalı günündə "Yerkrapa" könüllülər birliyinin toplantısında etdiyi çıxışında ermənilərin həyata keçirdikləri işğalçılıq siyasətindən, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmədən danışır, düz 600 ildir ki, ermənilərin Qarabağı, indiki Ermənistan ərazisini yad millətlərdən, yəni minilliklərdir bu ərazilərdə yaşayan yerli azərbaycanlılardan tamamilə təmizlədiklərini bildirir, indiki Ermənistan ərazisində üç rayonda - Vardenis, Masis və Amasyada azərbaycanlıların çoxluq təşkil etdiyini, Zəngəzurda isə onların sayının həddindən artıq çox olduğunu etiraf edib.

Qayıdış reallaşana qədər

Zamanla əzəli torpaqlarımız olan İrəvana, Zəngəzura, Göyçə mahalına zorla yiyələnən ermənilər özlərinə saxta tarix uydurmaq üçün, tarixi, dini, mədəni irsimizə qonim kəsiliblər. Vaxtilə İrəvan quberniyasında yüzlərlə məscid, onlarca mədrəsə olub. Lakin Ermənistan buranın yerli xalqı olan azərbaycanlıları deportasiya edib, islam sivilizasiyasını dağıdıb. XX əsrin əvvəllərində İrəvan quberniyası ərazisində 300 məscidimiz qeydə alındığı halda, hazırda Ermənistan ərazisində - İrəvan şəhərində yalnız bir məscid - Göy məscidi qismən salamat qalıb. Bu da beynəlxalq ictimaiyyətin gözləndirirdi pərdə asmaq niyyəti güdür.

"Ermənistan minilliklər boyu Qərbi Azərbaycanda yaşamış azərbaycanlıların zəngin mədəni irsini, qədim yaşayış məskənlərini, məscidlərini, ziyarətgahlarını və qəbiristanlıqlarını məhv etmişdir. Ermənistanın bu destruktiv addımları həmin ərazilərdən Azərbaycan xalqının izini silmək və regionun tarixini yenidən yazmaq məqsədi daşmışdır", - deyə mayın 21-də Ankarada keçirilən "Qərbi Azərbaycana qayıdış insan hüquqlarının aliliyinin mühüm şərti kimi" möv-

zusunda beynəlxalq konfransın iştirakçlarına müraciətində Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, qərbi azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə Ermənistandakı dədə-baba torpaqlarına qayıdışının təmin edilməsi regionda sülhün, insan hüquqlarının və bərsizliyin bərqərar olması üçün vacib şərtdir.

Qərbi azərbaycanlılar vaxtilə zorla didərgin salındıqları dədə-baba torpaqlarına qayıtmaq istəyindədirlər və həmin günü səbərsizliklə gözləyirlər. Dövlətimizin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda Böyük qayıdış həyata keçirməsi bu soydaşlarımızın da hər birinin qəlbində tezliklə tarixi torpaqlarına dönəcəkləri inamını, əminliyini sarsılmaz edib. Faktiki olaraq konstitusiyasında dəyişiklik etməyərək Azərbaycan qarşı ərazi iddiasından əl çəkmək istəməyən Ermənistan isə qərbi azərbaycanlıların qayıdışı ilə bağlı manipulyasiyalar edir və guya bunu ərazi iddiası kimi qələmə verməyə çalışır.

Lakin Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasında da əksini tapdığı kimi, indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə əzəli yurdlarına qayıdışı qətiyyəvən ərazi iddiası deyil. Bu, Azərbaycan xalqının, dövlətinin qarşısında duran milli hədəf və beynəlxalq hüququn tələbidir ki, İrəvan da birmənalı olaraq bunu gerçəkləşdirməlidir.

Ankarada keçirilən "Qərbi Azərbaycana qayıdış insan hüquqlarının aliliyinin mühüm şərti kimi" mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarında müraciətində Prezident İlham Əliyev də möhz bunu qətiyyəvətlə bəyan edib: "Qayıdış reallaşana qədər bu məsələ Azərbaycanın gündəliyindən çıxmayacaqdır. Təbii ki, öz yurdlarına dönəcək qərbi azərbaycanlılara təhlükəsizlik zəmanəti də verilməlidir..."

...İnanırıq ki, qərbi azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə öz doğma yurdlarına qayıdacaq və bölgədə davamlı sülh bərqərar olacaqdır".

Yasamən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Ekspert: "Orta dəhliz təkcə iqtisadiyyatları deyil, cəmiyyətləri də birləşdirir"

"Beynəlxalq "Astana" forumu ənənəvi olaraq Mərkəzi Asiyada müasir gündəmin əsas məsələləri üzrə məzmunlu dialoq üçün aparıcı beynəlxalq platformalardan biridir. Bu forum siyasi, iqtisadi, sosial və mədəni sahələrdə regional və global mövzuların müzakirəsi üçün mühüm bir məkandır. Azərbaycan bu forumun təqdim etdiyi imkanlardan global transformasiyalar fonunda beynəlxalq arenada öz ideya və mövqelərini çatdırmaq üçün fəal şəkildə istifadə edir".

Bunu AZƏRTAC-a forum zamanı STEM Analitik Mərkəzinin direktoru Orxan Yulçuyev söyləyib.

Onun sözlərinə görə, hazırkı mərhələ dünyada yüksək qeyri-müəyyənliklə xarakterizə olunur.

"Bu gün biz artıq aktuallığını itirmiş köhnə dünya nizamından hələ tam formalaşmamış yeni nizamə keçidin şahidiyik. Bu boşluq sabitliyi pozur və münasibətlərə yol açır. Qlobal turbulentlik şəraitində dərin proseslərin təhlilinə və dərk olunmasına şərait yaradan forumlar xüsusi əhəmiyyət kəşb edir. Belə tədbirlər siyasi liderlər, ekspertlər və ictimai rəy liderləri arasında qarşılıqlı əlaqə üçün bir platforma yaradır və potensial münasibətlərin qarşısının alınmasına xidmət edir", - deyə həmsöhbətimiz bildirib.

Azərbaycanın iştirakına gəlincə, Yulçuyev qeyd edib ki, ölkəmiz forumda geniş nümayəndə heyəti ilə təmsil olunub. Bu da fəal dialoqa sadiqliyini göstəricisidir.

STEM mərkəzinin direktoru Azərbaycan-Qazaxıstan münasibətlərinin inkişafına ayrıca diqqət ayıraraq bildirib ki, iki ölkə arasında əməkdaşlıq bütün səviyyələrdə sürətlə inkişaf edir. Bu kontekstdə o, ölkə liderləri arasında formalaşmış xüsusi münasibətlərin rolunu vurğulayaraq qeyd edib ki, möhz şəxsi etimada əsaslanan əlaqələr Azərbaycan-Qazaxıstan əməkdaşlığının bütün kompleksinə xüsusi dinamika və davamlılıq qazandırır.

Ekspert Cənubi Qafqaz Mərkəzi Asiya ölkələrini birləşdirən Orta dəhlizin strateji logistika arteriyası kimi roluna diqqət qəkib.

"Orta dəhliz birgə planların həyata keçirilməsində xüsusi rol oynayır. O, yalnız iqtisadiyyatları deyil, cəmiyyətləri də birləşdirir, sosial, siyasi və mədəni sahələrdə qarşılıqlı fəaliyyətin genişlənməsinə töhfə verir", - deyə analitik bildirib.

Onun sözlərinə görə, hər iki ölkənin logistika infrastrukturunu paralel və bir-birini tamamlayan şəkildə inkişaf edir.

"Azərbaycanın Ələt limanının inkişafı Qazaxıstanda Aktau və Kurk limanlarının tikintisini stimullaşdırdı və əksinə. Ələt olmasaydı, Xəzər şərq sahilində yeni imkanlara ehtiyac da olmazdı. Bu isə regional integrasiyanın sistemli xarakter daşıdığını sübut edir", - deyə Yulçuyev qeyd edib.

O həmçinin humanitar və təhsil sahələrində əməkdaşlığın xüsusi əhəmiyyət daşıdığını və bu istiqamətdə qarşılıqlı əlaqələrin yaxın gələcəkdə daha da güclənməsinə vurğulayıb.

"Bu gün Azərbaycanın Qazaxıstandakı və Qazaxıstanın Azərbaycandakı səfirliklərinin fəal dəstəyi ilə qarşılıqlı fəaliyyətin yeni istiqamətləri formalaşır. Səfirliklər ikitərəfli gündəliyin inkişafına və yüksək səviyyəli münasibətlərin qorunub saxlanmasına mühüm töhfə verir", - deyə ekspert yekunlaşdırıb.

Qazaxıstan üç il ərzində Trans-Xəzər konteyner daşımalarını iki dəfə artırımağı planlaşdırır

Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizini (Orta dəhliz - red.) inkişaf etdirərək ölkələrini, əslində, qədim İpək yolunu yeni əsaslar üzərində dirçəldir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev "Mərkəzi Asiya - İtaliya" sammitində çıxışı zamanı bildirib.

"Ötən il bu dəhlizin Qazaxıstan ərazisindən keçən hissəsində konteyner daşımalarının həcmi 62 faiz artaraq 4,5 milyon ton təşkil edib. Üç il ərzində bu göstəricinin ikiqat artırılmasını hədəfləyirik", - deyə K.Tokayev bildirib.

Dövlət başçısının sözlərinə görə, Qazaxıstan Xəzər dənizi limanlarının modernləşdirilməsi və rəqəmsallaşdırılması, yük terminallarının tikintisi, nəqliyyat gəmilərinin birgə istehsalının təşkil istiqamətində sistemli addımlar atır.

"Bütün bunlar Trans-Xəzər dəhlizinin cəlbediciliyini artırır. Xüsusən nəzərə alaq ki, Çin ilə Avropa arasındakı quru yük daşımalarının 80 faizi Qazaxıstan ərazisindən keçir", - deyə K.Tokayev vurğulayıb. Qazaxıstan Prezidenti italyalı tərəfdaşlarını dəhlizin inkişafında fəal iştirak etməyə dəvət edib və Orta dəhlizin Avropa nəqliyyat şəbəkəsinə və "Global Gateway" təşəbbüsünə integrasiyası məqsədində İtaliyanın dəstəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

"Əminəm ki, birgə səylərlə Trans-Xəzər dəhlizini Xəzərdən Adriatikə qədər uzanan Asiya ilə Avropa arasında ən etibarlı və təhlükəsiz körpülərdən birinə çevirə bilərik", - deyə siyasətçi qeyd edib.

Orta dəhliz kimi tanınan Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi Çin ilə Avropa ölkələrini Qazaxıstan, Xəzər dənizi, Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə vasitəsilə birləşdirir.

Ankara Rəsm və Heykəllər Muzeyində Mirzə Qədim İrəvaniyə dair "Mədəni yaddaşımızda Qərbi Azərbaycan" sərgisinin açılışı və "Cənnət yuxusu" filminin nümayişi olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan dözğah boyakçılığının banisi, görkəmli rəssam Mirzə Qədim İrəvaninin anadan olmasının 200 illiyi münasibətilə təşkil olunan tədbir Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyi, Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Türkiyədəki səfirliyimiz nəzdindəki Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin birgə səyləri ilə baş tutub.

Tədbir iştirakçıları salamlayan Azərbaycanın mədəniyyət nazirinin müavini Səadət Yusifova bildirib ki, İrəvan xanlığı hər zaman zəngin mədəniyyəti, yüksək dövlətçilik və maarifçilik ənənələri, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılması ilə seçilib. "Burada doğulmuş, fəaliyyət göstərmiş sənətkarlar, alimlər, şairlər nöinki öz dövrü, həm də onlardan sonra gələn nəsillər üçün zəngin irs qoyub gediblər", - deyə nazir müavini vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, Qərbi Azərbaycanda formalaşmış

Azərbaycan mədəni mühitinin ən parlaq nümayəndələrindən biri olan, XIX əsrdə İrəvanda yaşamış görkəmli rəssam, portretçi, ornamentçi Mirzə Qədim İrəvani müasir Azərbaycan panel rəssamlığının əsasını qoyaraq Şərq və Qərb rəssamlığını sintez edib, yaradıcılığı Azərbaycanın ye-

ni dövr təsviri sənətində vacib dəyişikliklərə yadda qalıb. "Təəssüf ki, XX əsrin əvvəllərindən başlayaraq azərbaycanlıların bu torpaqlardan kütləvi deportasiyası nəticəsində Qərbi Azərbaycanın çoxoxsuzluq tarixi-mədəni irsi ciddi təhdid altına düşüb, bir çox tarixi-mədəni abidə, sənət əsəri

məhv edilib, ya da saxtalaşdırılaraq erməniləşdirilib", - deyə S.Yusifova bildirib.

O qeyd edib ki, taleyin bu ağır sınaqlarına baxmayaraq, Mirzə Qədim İrəvaninin yaradıcılığı Azərbaycan mədəniyyətində dərin iz qoyub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin

2025-ci ildə Mirzə Qədim İrəvaninin anadan olmasının 200 illiyinin qeyd edilməsi ilə bağlı sərəncam imzaladığını xatırladan nazir müavini tədbir çərçivəsində nümayiş olunan "Cənnət yuxusu" filminə də danışdı.

Daha sonra çıxış edən Türkiyənin mədəniyyət və tu-

Mədəniyyət

● "Xarıbülbül" VIII Beynəlxalq Musiqi Festivalı

Beş ilə yaxındır ki, Şuşa azaddır. Ancaq hələ də Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin 2000-ci il noyabrın 8-də xalqa müraciətində verdiyi o müjdənin sevincini və qürurunu yaşayırıq: "Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!"

İllər ötdükcə bu qürura, bu sevinçə yeni-yeni uğurlar qoşulur. İşğaldan azad edilmiş Şərqi Zəngəzurun və Qarabağın digər yerləri kimi, Şuşa şəhərində də dövlətimiz tərəfindən geniş tikinti-bərpa və yenidənqurma işləri həyata keçirilir. Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı, Qarabağın baş tacı Şuşaya verilmiş vəd yerinə yetirilir. Şəhər yenidən dirçəlir. Tarixi binaları bərpa olunur, Şuşa öz əvvəlki görkəminə qaydır. Qədim küçələrində yenidən əsrarəngiz musiqi socaları eşidilir.

Vətən müharibəsindən sonra dövlət başçısı çıxışlarında erməni təcavüzkarlarının işğalına uğradıqdan sonra Şuşada yarımçıq qalan silsilə beynəlxalq tədbirlərin yenidən keçiriləcəyini də qeyd etmişdi. Bu gün Şuşa ölkəmizin beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi məkanlarından biridir.

Bu qədim şəhərin qəşqar ermənilər tərəfindən işğal olunması nəticəsində yarımçıq qalmış ənənəvi tədbirlərdən biri olan "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı da Şuşaya qayıdıb. Xatırladaq ki, Şuşanın rəmzi olan gülün adını daşıyan bu beynəlxalq tədbir 1989-cu ildən keçirilirdi. Qarabağ münaqişəsi dövründə əsas konsertlər Ağdam, Bərdə və Ağcabədidə təşkil edilirdi. Vətən müharibəsindəki tarixi zəfərimizdən sonra festival yenidən Şuşada düzənlənir.

Mayın 24-də Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı növbəti ildə çağırma büründü. Heydər Əliyev Fondu və Mədəniyyət Nazirliyinin təşki-

latçılığı ilə Şuşada VIII "Xarıbülbül" Beynəlxalq Musiqi Festivalı öz işinə başladı. Festivalın əsas məqsədlərindən biri əvvəlki kimi mədəni dialoqun inkişafına töhfə vermək, müvəssislər arasında fikir mübadiləsini təşviq etmək və gənc musiqiçilərin yaradıcılığını dəstəkləməkdir.

Bu ilki festival Üzeyir bəy Hacıbəylinin anadan olmasının 140-cı ildönümünə həsr edilib. Cıdır düzündəki açıqlıq konsertində ilk olaraq Üzeyir bəy Hacıbəylinin "Ey Vətən" əsəri səslənib. Sonra Üzeyir bəy Hacıbəyli, Arif Məlikov, Asaf Zeynallı, Əfrasiyab Bədəlbəyli, Fikrət Əmirov, Qara Qarayev, Müslüm Maqomayev, Niyazi, Oqtay Zülfüqarov, Tofiq Quliyevin əsərləri təqdim olunub.

Ənənəvi musiqi tədbiri çərçivəsində yerli incəsənət xadimləri, eləcə də digər ölkələrdən gəlmiş musiqi kollektivləri və solo ifaçılar iştirak ediblər. Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan və Qırğızıstan incəsənət xadimlərinin çıxış etdikləri açıqlıq konsertində Şuşanın gözəl memarlıq incilərindən biri - Xan qızı Natəvanın sarayının qarşısında Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin tələbələrindən ifasında "Babalı Sərvorin boynuna" adlı teatr tamaşası nümayiş olunub. Tamaşa Üzeyir bəyin felyetonları əsasında hazırlanıb. Tədbir iştirakçıları qeyd ediblər ki, belə layihələr Şuşanın mədəni həyatına rəng qatır, milli irsin qorunması və təbliği baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Həmçinin tamaşa gənc istə-

Unudulmaz festival

● İncəsənət xadimləri

Gözəl sənət nümunələri yaradan rəssam

Azərbaycan rəssamlıq məktəbinin formalaşmasında və gənc rəssamların yetişməsində Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Məmmədovun xüsusi xidmətləri olub. O, uğurlu bədii yaradıcılıq fəaliyyəti ilə yanaşı, uzun müddət Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunda pedaqoji fəaliyyət göstərərək, bir sıra tanınmış rəssamlarımıza təsviri sənətin sirlərini öyrədib.

Hafiz Məmmədov 1921-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunu bitirdikdən sonra könüllü müharibəyə yollandı, Stalingraddan Berlinədəki döyüş yolu keçib. Müharibədən qayıtdıqdan sonra V.İ.Surikov adına Moskva Dövlət Rəssamlıq İnstitutuna qəbul olub, oranı uğurla bitirib.

Rəssamın palitrasında vətənpərvərlik və müharibə mövzuları həmişə əsas mövzular kimi götürülüb. O, həmçinin Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunun direktoru vəzifəsində çalışıb. Bakıda H.Məmmədovun əsərlərindən ibarət fərdi sərgilər təşkil olunub. Rəssamın yaratmış olduğu bədii sənət nümunələri ölkəmizlə yanaşı, xaricdə muzey, qalereya və şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır. H.Məmmədovun yaradıcılığının səciyyəvi xüsusiyyətləri kimi mükəmməl kompozisiya quruluşu, obraz yaradıcılığı və kolorit həllində peşəkar bədii işlənilmə xüsusiyyətlərini qeyd etmək olar.

Rəssamın stijetli tablolarından "Azadlıq", "Sevimli obraz", "Yay günləri", "Məhsul bayramı", "İntizarlı illər" adlı əsərləri özünün məna-məzmun dolğunluğu, bədii estetik ma-

hiyyəti və peşəkar işlənilmə xüsusiyyətləri ilə seçilir. "Yay günləri" adlı əsərdə gənc qızla oğlanın milli ornamentli xalça üzərində şahmat oynadıqları təsvir olunub. "Məhsul bayramı" adlı əsər isə aşıq sənətimizə həsr olunub. Rəssamın həyat və yaradıcılığı haqqında 1985-ci ildə nəşr olunmuş albom-kitabda bu əsər haqqında Əşrəf İbrahimov yazırdı: "Qədim bir ulusun, obanın məhəllələrini eləndə yayan aşıq, eləcə də arxa planda görünən çalğıçılar tamaşaçıya sənətin ölməzliyindən, xalq ənənəsinin gözəlliyindən söhbət açırlar".

H.Məmmədovun portret əsərlərindən "Xalq artisti, tarzon Hacı Məmmədovun portreti", "166 yaşlı Şirəli Müslümov", "Akademik Qədir Sultanovun portreti", "Həyat naminə. Avtoportret", "Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Bəhəddin Mirzəyev", "Qı-

zımın portreti" və başqaclarını qeyd etmək olar. Rəssam portret əsərlərində surətlərin daxili psixoloji aləmini açıq göstərməyə çalışmış və istəyinə müvəffəq olmuşdur. Həmçinin rəssam bütöv yaradıcılığı boyu Azərbaycanın bölgələrinə səfər edərək, görüb duyduqlarını, həssas rəssam qəlbi ilə müşahidə etdiklərini maraqlı mənşərə lövhələrində əks etdirməyə çalışmışdır. "İsmayıl", "İmamzadə", "Quba mənzərəsi", "Xəzərdə", "Şahdağ", "Lerik", "Novxanı", "Şuşa" adlı əsərlər bu qəbildəndir.

Hafiz Məmmədov diqqəti cəlb edən, uğurlu kompozisiya və işlənilmə xüsusiyyətləri ilə

seçilən, seyrində xoş duyğular yaradan bir çox natüramort əsəri ərsəyə gətirmişdir. Rəssamın natüramort əsərlərindən "Yemiş", "Satıl, nar, heyva", "Şorq ərmağanları", "Mis qablar", "Natüramort. Nar, heyva" və başqaclarını qeyd etmək olar.

Rəssam bir çox xarici ölkədə - Misir, Livan, İraq, Suriya, Tunis, Macarıstan, Rumıniya yaradıcılıq ezamiyyətlərində olmuş, çoxsaylı eskiz və rəsm, həmçinin maraqlı rəngkarlıq əsəri yaratmışdır. Onun səfər təəssüratları "Misir torpağında" adı ilə 1960-cı ildə "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetində dərc edilmişdir. Sənət ustası H.Məmmədov yazırdı: "Hələ axşam işığında, cəmi bir neçə dəqiqədə gördüklərimizi deməklə qurtarmaz... Məni bir fikir narahat edirdi. Kaş gördüklərimi istədiyim kimi çəke biləydim..." Qeyd etmək lazımdır ki, rəssamın yaradıcılıq ezamiyyətlərində apardığı axtarışlar onun yaradıcılığının formalaşması və püxtələşməsi istiqamətində böyük rol oynamışdır. "Qahırə axşamı", "Lüksorda məbəd", "Sfinks önündə", "Kiraz tikintisi", "Qırılmış ümidlər", "Şeytəla xarabalıqları", "Narahat dünya" və başqa əsərləri rəssamın xarici ölkələrə həsr olunmuş çoxsaylı tablolarından nümunələrdir.

H.Məmmədovun bədii və pedaqoji yaradıcılıq fəaliyyəti dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. O, Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adına layiq görülüb. Bu il rəssamın vəfatından 30 il ötür. Hafiz Məmmədov çoxşaxəli uğurlu bədii və pedaqoji yaradıcılıq fəaliyyəti ilə adını Azərbaycan təsviri sənət tarixinə əbədi həkk edib.

Əsəd QULİYEV,
Rəssamlar İttifaqının üzvi,
sənətinə

"Bakının ulduzları" instrumental ansamblının ifasında konsert proqramı təşkil edilib

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında Üzeyir bəy Hacıbəylinin anadan olmasının 140 illiyi münasibətilə "Üzeyir Hacıbəyli - 140" silsiləsində "Bakının ulduzları" instrumental ansamblının ifasında konsert proqramı təşkil olunub.

İttifaqdan bildirilib ki, konsertdən əvvəl çıxış edən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının katibi, sənətsünaslıq üzrə elmlər doktoru, dosent Leyla Zöhrabova dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəyli məktəbinin yetişməsi olan görkəmli bəstəkar Cahangir Cahangirovun yaradıcılığı haqqında ətraflı danışdı.

Daha sonra Bakı Xoreografiya Akademiyasının "Bakının ulduzları" instrumental ansamblının ifasında Üzeyir bəy Hacıbəylinin, Cahangir Cahangirovun mahnıları səslənib.

Saz musiqisi konserti keçirilib

Qarabağ Universitetində "Saz musiqisi axşamı" adlı solo konsert keçirilib. Konsertin müəllifi Qarabağ Universitetinin İncəsənət fakültəsinin Instrumental ifaçılıq kafedrasının saz müəllimi Aslan Muradoğludur. O, Azərbaycanın ilk solo konsertini istedadlı tələbələri ilə eyni səhnədə bölüşüb.

Konsertdə Azərbaycan klassik aşıq havaları müasir üslubda təqdim olunub, xalq mahnısı və bəstəkar əsəri ifa edilib. İfalar tamaşaçılar tərəfindən alqışlarla qarşılanıb. Konsertdə ifaçıları balabanda Gəncəvi Kolbəcərlər, pianoda Ülvi İsmayilov, nəğarada Murad Nəğizadə, zərb alətində Kamal Fərzizadə müşayiət ediblər.

Fransa mətbuatı Müqavimət Hərəkatı zamanı azərbaycanlı əsgərlərin rəşadətindən yazıb

Fransa Müqavimət Hərəkatında iştirak etmiş azərbaycanlı partizanlar İkinci Dünya müharibəsi dövründə faşizmə qarşı mübarizədə mühüm rol oynamış qəhrəmanlar sırasındadırlar. Nasistlər tərəfindən əsir götürüldükdən sonra Fransaya aparılmış azərbaycanlı əsgərlər Fransa Müqavimət Hərəkatına qoşularaq, azadlıq uğrunda savaşan partizanlar kimi tarixə düşüblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycanın Fransadakı səfiri Leyla Abdullayevanın və səfirliyin bir neçə diplomatının faşizm üzərində qələbənin 80 illiyi ilə əlaqədar azərbaycanlı əsgərlərin xatirəsini yad etmək üçün Fransanın Aveyron departamentinin Rodez şəhərində səfərləri yerli mətbuatda geniş işıqlandırılıb, səfərlə bağlı bir neçə məqalə dərc olunub. Qeyd olunub ki, səfər zamanı azərbaycanlı əs-

Accueillie par le Souvenir Français de l'Aveyron
L'ambassadrice d'Azerbaïdjan
en visite à Rodez

gər Mişel Hüseynovun məzarı ziyarət edilib. Məqalələrdə "Souvenir français"

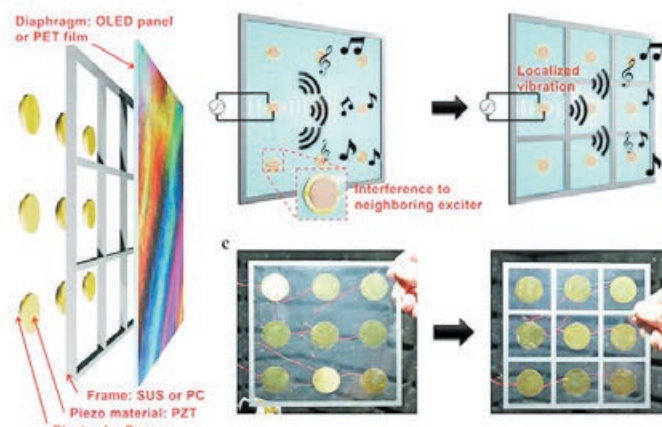
təşkilatının Rodez şəhəri üzrə komitəsinin prezidenti, Aveyron departamentindəki müqavimət hərəkatı ilə bağlı kitabların müəllifi, tarixçi Vənsan Bezombun partizan hərəkatı, azərbaycanlı əsgərlərin sücaəti haqqında tədqiqatları haqqında məlumatlar yer alıb.

Fransanın azadlığı uğrunda canlarından keçmiş azərbaycanlı əsgərlər xatırlanıb, 1943-cü ildə Aveyron departamentinə faşistlər tərəfindən əsir götürülmüş azərbaycanlı əsgərlərin Bürülp kazarmasına yerləşdirildiyi vurğulanıb. Bildirilib ki, əsir götürülmüş azərbaycanlılar gizli yollarla fransız partizanlara qoşulublar. Ancaq onların Fransa Müqavimət Hərəkatına qoşulmasından xəbər tutan faşistlər Bürülp kazarmasında qalan azərbaycanlı əsgərləri güllələyiblər. Buna baxmayaraq, bəzi əsgərlər partizanlara qoşulmağa nail olublar və Fransanın azadlığı uğrunda mübarizə aparıblar.

OLED ekranlarda innovativ yenilik

Cənubi Koreyanın Pohang Elm və Texnologiya Universitetinin (POSTECH) alimləri piksellərə əsaslanan lokal səs texnologiyasına malik, səsi birbaşa ekran səthindən yayımlayan OLED panel nümayiş etdiriblər. Bu tip ekranın hər bir pikseli ayrıca bir səsgücləndirici kimi çalışır. Bu sayədə xarici səsgücləndiricilər olmadan çoxkanallı səs sistemi yaradılır.

Professor Su Seok Choi və aspirant Inpyo Hongun rəhbərlik etdiyi tədqiqat qrupu orqanik işıq saçan OLED təbəqələrinin altına ultra nazik piezoelektrik elementlər yerləşdirib. Onlar elektrik signalı lokal vibrasiyalara çevirir. Beləliklə ekranın müəyyən bölgələrində fərdi səslər yaradıla bilər, lakin panel yenə də nazik qalır. Hər bir yayıcı element izolyasiya olunub, bir böl-

gədən yayılan səs qonşu bölgələrə keçmir. Bu da digər texnologiyalarla hazırlanmış panel səsgücləndiricilərində rast gəlinən cərpaz müdaxilələrin qarşısını alır. Piezoelektrik elementlərin vibrasiyalarını idarə etmək üçün alimlər ekranların hazırlanmasında istifadə olunan materialın forması, ölçüsü və müqavimətinə uyğun çərçivə konstruksiyaları qu-

raşdırıblar. Bu çərçivə akustik enerjini müəyyən zonalarla məhdudlaşdırır, tezlik xarakteristikasını düzəldir və daha geniş diapazonda ümumi harmonik təhrirləri azaldır.

İlk sınaqlar göstərib ki, panel daxil olan gərginlik və dinləyici ilə məsafə dəyişsə belə, sabit səviyyədə səs təzyiqi yadada bilər. Digər ekran və səsgücləndiricinin hibrid quruluşuna əsaslanan həllərdən fərqli olaraq, "POSTECH"-in texnologiyası ekranın nazik qalmasına və keyfiyyətli məkan səsi təqdim edilməsinə imkan verir. Hazırda işlək vəziyyətdə olan 13 düym ölçülü prototip göstərir ki, bu cür texnologiyaları planşetlər, noutbuklar və avtomobil idarəetmə panelləri üçün nəzərdə tutulan mövcud OLED ekran istehsal xətlərinə nisbətən asan şəkildə inteqrasiya etmək mümkündür.

Bank kartlarından pul oğurluqları və saxta zənglər ciddi təhlükəyə çevrilib

XXI əsrin ən böyük texnoloji nailiyyətlərindən biri olan rəqəmsallaşma, insanların gündəlik həyatını asanlaşdırmaqla yanaşı, yeni və təhlükəli bir problemi də gündəmə gətirib: rəqəmsal fırıldaqçılıq.

Son illər həm dünyada, həm də Azərbaycanda bank kartlarından vəsaitlərin oğurlanması, saxta zənglər və şəxsi məlumatların icazəsiz ələ keçirilməsi hallarının sürətlə artması bu sahədə maarifləndirmənin və texniki təhlükəsizlik tədbirlərinin əhəmiyyətini bir daha ortaya qoyur. Texnologiyanın kölgəsində gizlənən təhlükə bu gün hər bir vətəndaşı kiber döləduzlərdən qorunmaq üçün daha diqqətli davranmağa, növbəti qurbanə çevrilməməyə vadar edir. Əgər dünyanın insanlar oğurluqdan qorunmaq üçün qapılarını kilidləyirdilərsə, bu gün "qapı" mobil telefondur. Saxta zənglər, qondarma "bank əməkdaşı" ssenariləri, e-ticarət platformalarında göndirilən saxta keçidlər, sosial şəbəkələrdə ələ keçirilən hesablar və zərərli proqramlar insanların şəxsi və maliyyə məlumatlarını hədəfə alır.

Vətəndaşa zəng edilərək "kartımızda şübhəli əməliyyat var" deyiləndə çox zaman pa-

nika yaranır. Zəng edən şəxs özünü bank işçisi, polis və ya dövlət qurumunun nümayəndəsi kimi təqdim edir və guya təhlükəsizlik məqsədilə kartın nömrəsini, son istifadə tarixini, CVV kodunu istəyir. Bir neçə dəqiqə sonra vətəndaş bank hesabındakı bütün vəsaitin yox olduğunu, müxtəlif kiber işğallara pullarının oğurlandığını anlayır.

Fırıldaqçılar təkcə zənglərlə kifayətlənmirlər. Sosial şəbəkələrdə "dost" adından gələn "kod göndərdim, məənə də" mesajları da geniş yayılıb. Bu mesajlar cavablandırıldıqda şəxsin "Instagram var" və ya "Facebook" hesabı ələ keçirilir və daha sonra həmin şəxsin adından digər tanışlara da eyni mesajlar göndərilir.

Elektron ticarət platformalarında isə "ödəniş keçidi" adı ilə göndərilən linklər əslində

bank fırıldaqçılarının hazırladığı saxta sahifələrdir. Bu sahifələrdə kart məlumatlarını daxil edən vətəndaş, fərqlənə barmadan öz hesabını fırıldaqçılara təhvil verir. Nəticədə isə xəbər portallarında hər gün on minlərlə vəsaitin bank kartlarından oğurlandığı haqqında DİN-in məlumatlarını oxuyuruq.

Daha narahatedici məqam isə süni intellekt texnologiyalarının fırıldaqçılar tərəfindən istifadəsidir. Artıq real şəxsin səsi 10-15 saniyəlik səs yazısından klonlanaraq aیلə üzvü və ya dost adı ilə zəng edilir. "Məənə təcili pul lazımdır", "bu koda ehtiyacım var", "qəzaya düşmüşəm, xəstəxanadayam" kimi cümlələrlə insanlar aldanır və vəsaitlərini itirirlər.

Rəqəmsal savadlılıq ən güclü silah olmalı, vətəndaşlarla təbliğat-təşviqat işləri gücləndirilməlidir. Amma

Elektron Təhlükəsizlik Xidməti, Mərkəzi Bank və kommersiya bankları vətəndaşları bu risklər barədə nə qədər marifləndirərsə də, bankların əksəriyyəti artıq eili mərhələli təhlükəsizlik sistemlərini tətbiq etsə də, ən güclü müdafiə vətəndaşın özüdür. Bank kartlarında olan vəsaitləri qorumaq üçün təhlükəsizlik qaydalarına əməl etmək gələcək kiber hücumların qarşısını ala bilər. Bunun üçün müntəxəssislər telefonla heç kimbə bank kartı məlumatlarını deməməyi, şəxsi məlumatları sosial şəbəkələrdə paylaşmamağı, gələcəkdəki daxil olmamışdan əvvəl mənbəni dəqiqləşdirməyi tövsiyə edirlər. Eyni zamanda şübhəli zəng və mesajlarla rastlaşan zaman bu barədə banka və Daxili İşlər Nazirliyinə məlumat vermək, mobil bank tətbiqlərində güclü şifrə və biometrik tədqiqləmədən istifadə etmək lazımdır.

İnformasiya əsrində yaşayırıq. Bu əsrdə təkcə texnologiyaları istifadə etməyi yox, ondan necə qorunmağı da öyrənməliyik. Rəqəmsal təhlükəsizlik - artıq lüks deyil, həyatı zərərtdir. Unutmayaq ki, məlumat bizim mülikiyyətimizdir - onu qorumaq borcumuzdur.

Nərminə ƏSGƏROVA,
"Azərbaycan"

Qlobal temperatur növbəti beş il ərzində rekord həddə qalacaq

BMT-nin Mətbuat xidmətinin verdiyi məlumata görə, Ümumdünya Meteorologiya Təşkilatının (ÜMT) yeni hesabata bildirilir ki, proqnozlaşdırılan əsasən, qarşdakı beş il ərzində global temperatur rekord və ya rekorda yaxın səviyyədə qalacaq. Bu isə iqlim risklərini artıracaq və cəmiyyət, iqtisadiyyat və inkişaf üçün mənfi nəticələr doğuracaq.

2025-ci ildən 2029-cu ilə qədər olan dövr üçün hər ilin qlobal illik orta səth temperaturunun sonayə 0.5-1.5 dərəcə Selsi ilə müəyyən edilmiş 1.5 dərəcə Selsi həddini aşması ehtimalı 70 faizdir. Müqayisə üçün qeyd edək ki, əvvəlki hesabatda 2024-2028-ci illər üçün bu ehtimal 47 faiz olaraq qiymətləndirilmişdi. Temperaturun hər əlavə hissəsi daha güclü istilik dalğalarına, ekstremal yağıntılara, kəskin quraqlıqlara, buzlaqların əriməsinə, okeanların isinməsinə və dəniz səviyyəsinin qalxmasına səbəb olur.

Proqnozlara görə, qarşdakı beş genişlənməmiş qış mövsümü ərzində (noyabr-dən mart qədər) Arktikada istiləşmə global orta göstəricidən 3,5 dəfə daha sürətlə baş verəcək. 2025-2029-cu illərin mart ayları üçün dəniz buzlarının vəziyyəti ilə bağlı proqnozlar Baren, Berinq və Oxot dənizlərində buz konsentrasiyasının daha da azalacağını göstərir. Biz artıq müşahidə tarixində ən isti on ilə yaşamışıq.

ÜMT-nin hesabatına görə, təəssüf ki, yaxın illərdə hər hansı bir fasilə gözlənilmir. "Biz artıq müşahidə tarixində ən isti on ilə arxada qoymuşuq. Təəssüf ki, ÜMT-nin hesabatına əsasən, yaxın illərdə bu prosesdə bir yavaşlama olmayacaq və bu da iqtisadiyyatımıza, gündəlik həyatı-

mıza, ekosistemlərə və planetimizə mənfi təsirlərin artacağı anlamına gəlir", - deyər ÜMT-nin Baş katibinin müavini Ko Barret bildirib.

"İqlimin fasiləsiz monitorinqi və proqnozlaşdırılması qərar qəbul edənlərə uyğunlaşma prosesində yardımçı olacaq elmi əsaslı alətlər və məlumatlar təqdim etmək üçün vacibdir", - deyər o qeyd edib.

Paris İqlim Sazişində 1,5 dərəcə Selsi (və maksimum 2 dərəcə Selsi) istiləşmə həddi qeyd olunub. Bu hədd uzunmüddətli istiləşməyə, yeni adətən 20 il ərzində müşahidə olunan global temperatur göstəricilərinə əsaslanır. Belə səviyyələrin müvəqqəti aşılmasının isə getdikcə daha tez-tez baş verəcəyi gözlənilir.

Son proqnozlara görə, 2015-2034-cü illər arası 20 illik dövr üçün orta istiləşmə 1,44 dərəcə Selsi təşkil edəcək. Bu il BMT-nin iqlim dəyişikliyi üzrə COP-30 konfransı Braziliyanın Belen şəhərində keçiriləcək və burada ölkələrin "milli səviyyədə müəyyən edilmiş təhlüfələr" adı ilə tanınan iqlim fəaliyyət planlarını yenilənmiş versiyaları nəzərdən keçiriləcək. Bu planlar Paris Sazişinin məqsədlərinə çatmaq üçün həlledici əhəmiyyət daşıyır.

Zehni gərginliyi ölçən e-tatua

ABŞ-nin Texas Universitetinin tədqiqatçıları zehni gərginliyin ölçülməsində inqilabi potensiala malik texnologiya təqdim ediblər.

Bu texnologiya iştirakçıların alın nahiyyəsinə yerləşdirilən simsiz elektrod döymələr (e-tatua) vasitəsilə beyin dalğalarını izləyərək onların zehni iş yükünü dəqiq şəkildə qiymətləndirir. Ənənəvi elektroensefaloqrafiya (EEG) sistemlərindən fərqli olaraq, bu innovativ yanaşma böyük və narahat EEG qapaqlarına ehtiyac qalmadan, daha rahat və eləqətən monitorinq imkanı yaradır.

Hazırda zehni iş yükünün qiymətləndirilməsi subyektiv elementlərə əsaslanan və tapşırıq sonrası doldurulan NASA Tapşırıq Yüklü İndeksi (NASA-TLX) kimi anketlərlə həyata keçirilir. Yeni e-tatua texnologiyası isə bu prosesi obyektiv və fasiləsiz bir formaya çevirir. Qurğu EEG və elektrookuloqrafiya (EOG) texnologiyaları əsasında beyin və göz hərəkətlərindən yaranan elektrik aktivliyini analiz edir.

E-tatua texnologiyası dalğalı quruluşa və ultra nazik struktura malik stikerşəkilli sensorlardan ibarətdir. Bu dizayn cihazın dəriyə daha yaxşı uyğunlaşmasını və aydın siqnal qəbuluna şərait yaradır. Tədqiqatçılar fərdi baş və üz formasını nəzərə alaraq xüsusi hazırlanmış sensorlar vasitəsilə daha dəqiq məlumat toplanmasını təmin ediblər. Altı iştirakçı üzərində aparılan ilkin sınaqlar göstərib ki, yaddaşla bağlı cətinlik səviyyəsi artdıqca onların beyinlərində teta və delta dalğalarının aktivliyi yüksəlir, bu isə artan koqnitiv yükə işarədir. Öksinə, alfa və beta dalğalarının azalması zehni yorğunluğun əlaməti kimi qiymətləndirilir. Beləliklə, e-tatua cihazı yalnız zehni yüklənməni qeydə almaqla kifayətlənmir, həm də potensial olaraq bu vəziyyəti proqnozlaşdırmaq qabiliyyətinə malikdir. Komanda bu məqsədlə cihazdan alınan məlumatları kompüter modeli ilə analiz edərək müxtəlif zehni iş yükü səviyyələrini uğurla fərqləndirən süni intellekt əsaslı sistem hazırlayıb.

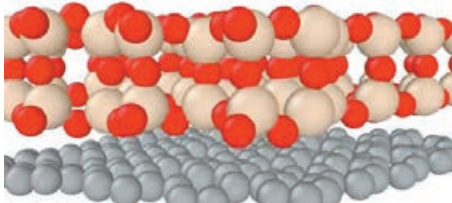
Texnologiyanın iqtisadi üstünlükləri də nəzərəcarpacaqdır. Ənənəvi EEG sistemləri 15 min ABŞ dollarından baha olduqda halda, e-tatua cihazı təxminən 200 dollarlıq batareyaya paketli və hər biri 20 dollardan az olan birləşdirilən sensorlardan ibarətdir. Hazırkı texnologiya yalnız tüksüz dəri üzərində effektiv işləyir. Lakin tədqiqatçılar onu tüklü dəriyə tətbiq edilə bilən mürəkkəbasaslı sensorlarla birləşdirərək üzərində çalışırlar. Bu inkişaf bəşin tam monitorinqinə və beyin fəaliyyətinin daha geniş izlənilməsinə imkan verəcək.

Alimlər yeni 2D hibrid material hazırlayıblar

ABŞ-nin Rays Universitetinin alimləri tamamilə fərqli materiallar olan qrafen və kvərs şüşəsinin birləşməsindən unikal "Glafen" adlı 2D hibrid material hazırlayıblar.

Altıbucaqlı kristal qəfəs şəklində düzülmüş təkəqlı karbon atomlarından ibarət material olan qrafen möhkəmiyyəti və elektrik keçiriciliyi ilə tanınır. Bu tip yüzlərlə maddə mövcud olsa da, onları keyfiyyətə yeni materiallarla birləşdirmək olduqca çətindir. Adətən belə materiallar sadəcə üst-üstə yığılır və təbəqələr arasında demək olar ki, heç bir qarşılıqlı təsir olmur.

"Glafen"-in yaradılması üçün həm silikon, həm də karbonu özündə birləşdirən iki komponentli prekursorun reaksiyasına əsaslanan xüsusi texnologiyadan istifadə olunub. Proses iki mərhələdə aparılıb. Əvvəlcə qrafen örtüyü yetişdirilib, daha sonra onun üzərində nazik silikon təbəqəsi formalaşdırılıb. Bu zaman oksigen səviyyəsi

yəsinə və temperatur rejiminə dəqiq nəzarət olunub. Proses üçün lazım olan aşağı temperatur və aşağı təzyiqli xüsusi aparat isə Hindistanın Banaras Hindu Universitetinin alimləri ilə birlikdə hazırlanıb.

Raman spektroskopiyası ilə aparılan analizlər göstərib ki, yeni materialda nə təmiz qrafendə, nə də silikonda mövcud olmayan qeyri-adi atom titrəyişləri müşahidə olunur. Bu isə güclü qatırlararası bağların və yeni elektron davranışın mövcudluğuna dəlalət edir. Tədqiqatçılar müəyyən ediblər ki, bu struktur yarımkəçirici materialların yeni alarlıq tipini formalaşdırır və bu da ona xüsusi fiziki xüsusiyyətlər verir.

Karbon qazını benzinə çevirən qurğu yaradılıb

ABŞ-nin "Air Company" şirkəti atmosferdəki karbon qazını maye yanacaq - sintetik benzinə çevirən inqilabi "Airmade" adlı qurğunu təqdim edib. Cihaz gündə 1 litrə qədər yanacaq istehsal edir və bunun üçün yalnız hava, su və bərpə olunan elektrik enerjisindən istifadə edir.

Bu texnologiya karbon qazının elektrokimyov reduksiya prosesi əsasında işləyir. Qurğu havadan karbon qazını tutur, onu elektroliz yolu ilə sudan əldə edilən hidrogenlə qarışdırır və katalizator vasitəsilə karbohidrogenlərə çevirir. Əldə olunan yanacağın yandırılması nəticəsində havaya yalnız həmin yanacağın istehsalı zamanı atmosfer-

dən alınmış qədər karbon qazı buraxılır. O, kimyov baxımdan adı benzənlə eynidir və mövcud mühərriklərdə heç bir dəyişiklik edilmədən istifadə oluna bilər.

Sistem minimal ilkin tənzimləmə ilə işləyir, ticarət və sənayə sahələrində istifadəyə hesablanıb. Hazırda soyuducu ölçüsündə olan bu qurğu yalnız az miqdarda yanacaq istehsal edir, lakin şirkət texnologiyayı genişləndirməyi planlaşdırır. Əsas problemlər elektroliz prosesi zamanı yüksək enerji sərfiyyatı səbəbindən yüksək maya dəyəri və aşağı faydalı iş əmsəlidir. Lakin əgər Güneş və ya külək enerjisindən istifadə olunarsa, bu proses iqtisadi cəhətdən sərfəli ola bilər.

"Air Company" artıq ABŞ Hərbi Hava Qüvvələri və aviasiya sənayesi ilə əməkdaşlıq edir. Gələcəkdə bu tip qurğular uzaq bölgələrlə yanacaq təmin edə və ya bərpə olunan enerjini maye formada saxlamaq üçün istifadə oluna bilər. Əgər bu texnologiya inkişaf edərsə, nəqliyyat sektorunun dekarbonizasiyası üçün mühüm addım olacaq.

Altsheymeri erkən aşkarlayan yeni texnologiya

Böyük britaniyalı tədqiqatçılar Altsheymer xəstəliyini simptomlar başlamadan öncə müəyyən edən yeni beyin müayinəsi texnikası hazırlayıblar.

Dünyada ilk dəfə tətbiq olunan "Kortikal nizamsızlıq ölçümü" (Cortical Disarray Measurement) adlı üsul beyin hüceyrələrinin strukturunu təhlil edərək xəstəliyin erkən mərhələlərində təsirlənən kortikal bölgələrdəki incə dəyişiklikləri müəyyən edə bilər. Hazırda demensiya və oxşar xəstəliklərin diaqnozu, adətən yaddaş problemlərini müəyyən edən testlərə və beyində həcm itkilərinə

göstərən MRT müayinələrinə əsaslanır. Bu isə çox vaxt xəstəliyin artıq irəliləmiş mərhələdə diaqnoz qoyulması ilə nəticələnir.

Yeni üsul MRT görüntülərini təhlil edən xüsusi proqram təminatından istifadə edərək neyrodegenerasiyanın daha incə əlamətlərini aşkarlayır. Tədqiqatçılar cihazın demensiyaadan əziyyət çəkən milyonlarla insan üçün ümid işığı ola biləcəyini bildiriblər. Böyük Britaniyanın "Oxford Brain Diagnostics" şirkəti bu texnologiyayı tətbiq etmək üçün artıq rəsmi sertifikat alıb.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

"Ümidimiz, arzumuz kuboku qazanmaqdır"

"Möhtəşəm qələbədir. Dünya çempionatının finalındaydıq... Bilmirəm hisslərimi necə ifadə edirəm". Bu sözləri minifutbol üzrə milli komandamızın baş məşqçisi Elşad Quliyev dünya çempionatının yarımfinalında Monteneqroya qalib gəldikləri (2:1) oyundan sonra deyib. O, azarkeşlərin möhtəşəm dəstəyini qeyd edib: "Xalqımızı təbrik edirəm. Hər kəsin əlinə, hər kəsin boğazına sağlıq. Azarkeşlər bizə möhtəşəm dəstək oldular. İnşallah, final oynayacağıq. Bundan xoşbəxt gün ola bilməz".

Mütəxəssis qeyd edib ki, arzuları dünya çempionu olmaqdır: "Finaldayıq. İndi bunu qeyd etmək lazımdır. Bizim üçün mundial finalda bitəcək. Ümidimiz, arzumuz kuboku qazanmaqdır".

"Zirə" niyə Premyer Liqada rəqib tanımır?

"Zirə"nin 2025-ci ildə çıxışı təqdirəlayiqdir. Rəşad Sadıqovun komandası fantastik sürət yığdı. Komanda keçirdiyi 18 matçdan 14-də qalib gəlib.

Yalnız 2 görüşdə məğlub olub. Həmin oyunlar da "Qarabağ"la matçlara təsadüf edir. Halbuki qış fasilişinə kimi vəziyyət ürəkaçan deyildi. Zirəlilər mövsümün birinci yarısında nə az, nə çox 6 məğlubiyyət almışdılar. 3 görüşdə isə bərabərlik qeydə alınıb. Bu isə keçirdiyi 18 görüşdən tən yarısında xal itkisi deməkdir.

Bəs qış fasilişində nə dəyişdi? Ötən yay çempionatla bərabər avrokuboklarda da çıxışın uzun müddət davam etməsi komandanın işinə mane olurdu. İlk dəfə belə qrafikdə meydana çıxan kollektiv sanki yükün ağırlığını daşıya bilmirdi. Xüsusilə əsas fikrin Avropa səhnəsində olması daxili arenada işlərin nəzarətdən çıxmasına səbəb olurdu. Tədrisən yetirmələri toparlayan Sadıqov yalnız qış fasilişində onları pik formaya çatdırdı. Bu məqam növbəti mövsümlər üçün də əla təcrübə kimi mütləq "Zirə"nin dadına çatacaq.

Hər biri 1 milyon avro qazanacaq

"Real Madrid" rəhbərliyi Klublararası Dünya Çempionatının qalibi olacaqları təqdirdə oyunçulara mükafat verəcək.

"Diario AS" nəşrinin yazdığına görə, Madrid təmsilçisi hər futbolçuya bir milyon avro mükafat təyin edib.

Klublararası Dünya Çempionatı iyunun 15-dən iyulun 13-dək ABŞ-də keçiriləcək.

"Neftçi" 7 futbolçu ilə müqaviləni uzatmadı

"Neftçi" 7 futbolçusu ilə yollarını ayırıb. Bu barədə klubun Mətbuat xidməti məlumat yayıb. Bildirilib ki, 6 futbolçu - Yeqor Boqomolski, Azər Əliyev, Azər Salahlı, Yuri Matias, Rəhman Hacıyev və Hüseyn Həqverdinin müqavilə müddəti başa çatıb. Bu oyunçularla müqavilə yenilənməyib. Həmçinin icarə müqaviləsi bitən Rüstəm Samiqlinin məxsus olduğu "Sabah" klubuna qayıdıb. Paytaxt təmsilçisi futbolçulara gələcək karyeralarında uğurlar arzulayıb.

Boksçular 5 medal qazandılar

Qazaxıstanın Almatı şəhərində ordu generalı Sadaqat Nurmaqambetovun xatirəsinə həsr olunmuş boks üzrə beynəlxalq turnir keçirilib. Boks Federasiyasından bildirilib ki, yarışa Ordu İdman Klubunun heyətində qatılan Azərbaycan millisinin üzvləri 5 medal qazanıblar.

Sübhən Məmmədov (48 kiloqram) finalda Nurgışa Turabekovu (Qazaxıstan), Maqsud Xasmetov (63,5 kiloqram) Nurlibek Usmanovu (Qazaxıstan) məğlub edərək birinci yeri tutub. Tural Səriyev (51 kiloqram), İlqar Salahov (67 kiloqram) və Sərxan Əliyev (71 kiloqram) isə bürünc mükafata yiyələniblər.

"Azarkeşlərdən üzr istəyirəm"

Qadın futbolçulardan ibarət Azərbaycan milli komandasının baş məşqçisi Siyasət Əsgərov UEFA Millətlər Liqasının qrup mərhələsi çərçivəsində Litva yığması ilə keçirilən ev oyunundan (0:5) sonra fikirlərini bildirib: "İlk dəfədir komandanın bu qədər heyocan içində meydana çıxdığını gördüm. Çoxlu sayda səhvlərə yol verdik. İlk 10 dəqiqədə buraxdığımız qollardan sonra oyunumuzda eniş baş verdi. Fasilədən sonra sistemdə dəyişiklik etdik. Ancaq bütünlüklə hücumə çıxdığımız zaman istər-istəməz müdafiədə boşluq yaranır. Nəticədə daha bir qol buraxdıq. Bizi dəstəkləməyə gələn insanlara həm təşəkkür edirəm, həm də bu nəticəyə görə komanda adından onlardan üzr istəyirəm".

"Hər bir futbolçu kimi, mən də dəvət alacağımı gözləyirdim"

Azərbaycan millisinin baş məşqçisi Fernandu Santuşun iyunundakı oyunlar üçün açıqladığı siyahı təəccüb doğurdu. Hazırda yığmada yer alanlar arasında bir neçə nəfərin adına rast gəlmirik. Qismət Ahiyevlə Elvin Camalovun olmaması ortaya müəyyən suallar çıxardı. Yəqin ki, portuqaliyalı çalışdırıcı hansısa meyarlara əsaslanıb. Bəs, səbəbkə bu barədə nə düşürsünüz? Adını yığma üzvləri arasında görməyəndə nə fikirləşib?

"Zirə"də kapitan sarğısına cavabdehlik daşıyan Qismət Ahiyev mövzu ilə bağlı "Sportinfo.az" saytına açıqlamasında bildirib ki, milli komandaya qarşıdakı yoldaşlıq görüşlərində uğurlar arzulayır: "Bu suala ən dolğun cavabı baş məşqçi verə bilər. Heyəti o müəyyənləşdirir deyə, mənim şərh verməyim düzgün olmaz. Hər bir futbolçu kimi, mən də dəvət alacağımı gözləyirdim. Lakin adım orda olmadı. Artıq ikinci toplanışdır

ki, çağırılmıram. Bəlkə bildiyi nəşə var, bəlkə başqa futbolçuları sınamaq istəyir. Elvin Camalovla mən çempionat oyununda qırmızı və rəqə aldığımıza görə iki oyunluq kənarda qalmışdıq. Bəlkə də səbəb budur. Nə deyim? Ən yaxşısını baş məşqçi bilir".

Azərbaycan yığması iyununda iki sınaq matçı keçirəcək. İyunun 7-də Rıqada Latviya ilə qarşılaşacaq seçməmiz 3 gündən sonra "Liv Bona Dea Arena"da Macarıstan millisini qəbul edəcək.

"Qarabağ" Çempionlar Liqasına 2-ci təsnifat mərhələsindən başlayacaq

Azərbaycan çempionu "Qarabağ"ın UEFA Çempionlar Liqasının (ÇL) 2025-2026-cı il mövsümünə 2-ci təsnifat mərhələsindən başlayacağı rəsmiləşib. Məlumatı "Qarabağ"ın idarə heyətinin və UEFA-nın Yarışlarının Təşkil Komitəsinin üzvü Asif Əsgərov verib.

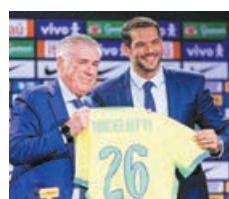

Asif Əsgərovun dediyinə görə, bununla bağlı qərar Münhen-də keçirilən sözügedən komitənin iclasında açıqlanıb. Bu, PSJ-nin ÇL-in finalına yüksəlməsindən sonra dəqiqləşsə də, bu gün UEFA tərəfindən rəsmən təsdiqlənib.

Qeyd edək ki, ÇL-də 2-ci təsnifat mərhələsinin püşkatma mərasimi iyunun 18-də, qarşılaşmalar isə iyulun 22-23 və 29-30-da keçiriləcək.

FİFA Ançelotti ilə bağlı araşdırmalara başladı

FİFA Karlo Ançelottinin Braziliya millisinə baş məşqçi təyin olunması ilə bağlı araşdırmalara başlayıb. 65 yaşlı mütəxəssislə Braziliya Futbol Konfederasiyası (CBF) arasında müqavilənin bağlanması prosesində futbol agentlərinin fəaliyyət qaydaları pozulmuş ola bilər.

Bildirilib ki, italiyalı çalışdırıcının 1,2 milyon avro komissiya borcu olan nümayəndəsi Dieqo Fernandesin tərəflər arasındakı əməliyyatda vasitəçilik etmək üçün tələb olunan fərdi lisenziyası yoxdur. FİFA CBF-dən D.Fernandeslə əlaqə saxlamağı və müqavilə ilə bağlı bütün məlumatları, həmçinin sözləşmənin şərtlərini tələb edir.

Qeyd edək ki, K.Ançelotti mayın 12-də rəsmən Braziliya yığmasının baş məşqçisi təyin olunub.

Hazırladı:
Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

"Manipulyatorların hiylələrinə uymayaq"

Hər il mayın 31-də qeyd olunan Ümumdünya Tütünə Mübarizə Günü Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən bütün dünyada təşkil edilən qlobal səhiyyə təşəbbüsüdür.

1988-ci ildə elan olunan bu günün əsas məqsədi tütün istisfadəsinin insan sağlamlığına, ətraf mühitə və cəmiyyətə vurduğu zərərərər barədə geniş ictimaiyyəti məlumatlandırmaq, eləcə də tütün sənayesinin manipulyativ strategiyalarını ifşa edərək bu təhlükəli məhsulların yayılmasının qarşısını almaqdır. Eyni zamanda bu gün hökumətləri, ictimai təşkilatları və fərdi vətəndaşları tütün öleyhinə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, maarifləndirmə tədbirlərinin gücləndirilməsi və sağlam həyat tərzinin təşviqi istiqamətində fəal rol almağa təşviq edir.

Ümumdünya Tütünə Mübarizə Günü'nün 2025-ci il üzrə mövzusu "Manipulyatorların hiylələrinə uymayaq"dır. Bu mövzu tütün sənayesinin xüsusilə gənc nəsli hədəf alan reklam, qablaşdırma, məhsul dizaynı və sosial media vasitəsilə tətbiq etdiyi gizli və manipulyativ strategiyaların üzə çıxarılmasına yönəlib. Mövzu təkcə klassik siqaretləri deyil, e-siqaretlər və nikotin yastıqları kimi "alternativ" hesab olunan məhsulları da əhatə edir, onların əslində nə qədər təhlükəli olduğunu göstərməyi hədəfləyir. Bu təşəbbüs tütün və nikotin məhsullarının "cazibədar" təqdimatına qarşı ciddi maarifləndirici tədbirlər görülməsini və ictimai müdafiəni gücləndirməyi ön plana çəkir.

Tütün sənayesinin gəncləri hədəf alan strategiyaları

Tütün sənayesi xüsusilə gəncləri və yeniyetmələri hədəf alaraq məhsullarını "cazibədar" göstərmək üçün müxtəlif strategiyalar tətbiq edir. Bu strategiyalar çərçivəsində məhsulların rəngli qablaşdırmaları və müxtəlif dadları gənclərin diqqətini cəlb edir. Tütün məhsulları sosial media platformalarında və rəqəmsal kanallarda reklam olunur. Bəzi məhsullar uşaqlar üçün nəzərdə tutulan konfet və ya cizgi film personajlarına bənzər şəkildə hazırlanır. Bu taktikalar gənclərin tütün məhsullarına marağını artırır və erkən yaşlarda asılılıq riskini yüksəldir.

Tütün istehsalı və istifadəsi ətraf mühitə ciddi ziyan vurur. Statistikaya əsasən, hər il təxminən 200 min hektar meşə tütün əkinləri üçün qırılır. Həmçinin tütün istehsalına ildə 22 milyard litr su sərf edilir. Tütün əkinləri torpağın məhsuldarlığını azaldır və digər kənd təsərrüfatı məhsullarının yetişdirilməsini çətinləşdirir. Bundan əlavə, hər il 766,6 milyon kiloqram siqaret köüyü ətraf mühitə atılır ki, bu da mikrop-lastik çirklənməyə səbəb olur.

Azərbaycanda tütün məhsullarından istifadə və görülmə tədbirləri

Statistikaya görə, ölkəmizdə əhalinin 19,1 faizi tütün məhsullarından istifadə edir. Onların 39,6 faizi kişilər, 0,1 faizi qadınlardır. Kişilər arasında ölüm lərin 18,8, qadınlarda isə 4,9 faizinə tütündən istifadə səbəb olur. Demək olar ki, hər il ölkədə 3,147 ton siqaret köüyü ətraf mühitə atılır.

Azərbaycanda tütün məhsullarından istifadəyə qarşı müvafiq addımlar atılır. Ölkəmizdə tütün məhsullarının reklamı və 18 yaşdan kiçik şəxslərə satışı qadağan olunub. Həmçinin müvafiq qurumlar tərəfindən bu istiqamətdə maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirilir.

Maarifləndirmə və hüquqi tədbirlər daha da gücləndirilir

Ümumdünya Tütünə Mübarizə Günü tütün sənayesinin manipulyativ strategiyalarını ifşa etmək və ictimaiyyəti bu təhlükələr barədə məlumatlandırmaq üçün mühüm platformadır.

Tütündən istifadənin sağlamlıq, iqtisadiyyat və ətraf mühitə vurduğu zərərərər bu sahədə daha ciddi tədbirlərin görülməsini zəruri edir. Buna görə gənclərin bu zərərli vərdşdən qorunması və tütün məhsullarının "cazibədarlığı"nın azaldılması üçün maarifləndirmə kampaniyaları və hüquqi tədbirlər daha da gücləndirilir.

FHN şəhid övladları üçün "açıq qapı" günü tədbirləri keçirib

Fövqəladə Hallar Nazirliyi şəhid övladları üçün 1 iyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə silsilə "açıq qapı" günü tədbirləri keçirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, növbəti belə tədbir Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasında təşkil olunub. "Açıq qapı" günündə paytaxtın Pirallahı, Suraxanı və Xəzər rayonlarından olan şəhid övladları iştirak ediblər.

Tədbirdə şəhid ailələrinin üzvləri, FHN-in, yerli icra hakimiyyəti və müvafiq qurumların məsul əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. Əvvəlcə, Dövlət himni səsləndirilib, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Tədbirdə çıxış edən FHN Akademiyasının rəisi general-mayor Baba Salayev, nazirliyin Həmkarlar İttifaqının sədri Mehman İsmayilov, qurumun əməkdaşı Məhbubə Mustafayeva uşaqların təkcə cəmiyyətin xüsusi diqqət və qayğıya ehtiyacı olan hissəsi deyil, milli-mənəvi dəyərlərimizi yaşadan gələcəyə daşıyan təbəqəsi olduğunu vurğulayıblar.

Çıxış edənlər ölkəmizdə uşaqların müdafiəsi, onların sağlam və firavan böyüyərək layiqli vətəndaş kimi yetişmələri üçün kompleks tədbirlər həyata keçirildiyini bildirib, icra olunan layihələrdə həssas təbəqədən olan uşaqların, xüsusilə şəhid övladlarının əsas iştirakçı olduğunu diqqətə çatdırıblar. Qeyd olunub ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyi də şəhidlərimizin əmanətlərinə dövlət tərəfindən göstərilən diqqət və qayğıya qoşularaq həyata keçirdiyi tədbirlərdə şəhid ailələrini hər zaman öz planda saxlayır. Şəhid övladlarının iştirakı ilə keçirilən tədbirlər barədə məlumat verən çıxışçılar "açıq qapı" gününün də bunlardan biri olduğunu deyiblər. Bildirilib ki, şəhid övladları üçün 1 iyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə "açıq qapı" günü tədbirləri Naxçıvan Muxtar Respublikasının

Fövqəladə Hallar Nazirliyində və FHN-in regional mərkəzlərində də keçirilib. Nazirliyin Cənub Regional Mərkəzində start götürən "açıq qapı" gününü bu gün Bakıda keçirilən tədbirlə yekun vurulub. Silsilə tədbirlərdə 700-ə qədər şəhid övladının iştirak etdiyi və bu cür tədbirlərin davamlı olacağı vurğulanıb.

Həmçinin iyunda FHN tərəfindən təşkil ediləcək "Gənc xilasedici və yangınsöndürən" yarışlarında ayrı-ayrı regionlardan olan şəhid övladlarının komanda şəklində iştirak edəcəyi də diqqətə çatdırılıb. Sonra uşaqlar Akademiyanın muzeyi, Heydər Əliyev Mərkəzinin fəaliyyəti ilə tanış olub, konfrans zalı, fənn kabinetləri və kitabxanaya baş çəkiblər.

"Açıq qapı" günündə uşaqlara Nazirliyin xilasediciləri və yangınsöndürənləri tərəfindən yangın-xilasətmə texnikası və avadanlıqları təqdim olunub, xilasedicilərin gündəlik iş fəaliyyəti barədə məlumat verilib, uşaqların sualları cavablandırılıb.

Uşaqların iştirakı ilə təşkil olunan təlim onlarda böyük marağa səbəb olub.

Tədbir FHN-in İdman-sağlamlıq klubunun bazasında bədii hissə və klubun idmançıların nümunəvi çıxışı ilə davam etdirilib. Sonda uşaqlara hədiyyələr təqdim olunub, xatirə şəklində çəkdirilib.

Laçının Bəylik kəndində daha 38 ailə məskunlaşdı

Növbəti köç karvanı ilə Laçın rayonunun Bəylik kəndinə çatan ailələr öz yeni evlərində məskunlaşıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu mərhələdə kəndə 153 nəfərdən ibarət 38 ailə köçürülüb. Kəndə qədəm qoyan ailələr Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyinin, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin nümayəndələri tərəfindən qarşılanıblar. Ailələr qarşılandıqdan sonra onlara ANAMA əməkdaşları tərəfindən, mina və partlamamış silah sursatların təhlükəsi barədə ətraflı məlumat verilib. Tanımadıqları naməlum əşyalar və cisimlərdən uzaq durmaları və belə hallarla qarşılaşdıqları zaman aidiyyəti qurumlara xəbər vermələri tövsiyə olunub. Kəndə yeni köçən sakinlər öz evlərində məskunlaşıblar.

Bəylik kəndində əhalinin məşgullüğünün təmin edilməsi üçün hər cür şərait yaradılıb, iqtisadi, sosial və məişət təyinatlı

müxtəlif müəssisələr tikilib, kənddaxili yollar, elektrik, rabitə, su xətləri çəkilib, qaz təchizatı təmin olunub. Bəylik kən-

dində evlərin, sosial obyektlərin, küçələrin işıqlandırılmasında yaşıl enerji istifadə edilir. Qeyd edək ki, hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə, ora köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenidən fəaliyyətə başlamış əhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrinə işləyən, ümumilikdə 43 mindən çox insan yaşayır.

Bilmək istəyirəm

Kirayəçi 4 aydır mənzil haqqını ödəmir və evi boşaltmaqdan imtina edir. Bu halda ev sahibi olaraq hansı hüquqi addımları atmalıyıq?

Aliyə HƏSƏNOVA, Sumqayıt şəhəri

Sualınıza cavab olaraq bildiririk ki, əgər siz evinizi kirayə verməmişsə, bu halda Vergi Məcəlləsinə əsasən, artıq vergi ödəyicisi hesab olunursunuz və müvafiq qaydada vergi orqanında qeydiyyatdan keçməli, həmçinin vergi öhdəliklərinizi yerinə yetirməlisiniz. Sualınızdan evin yazılı müqavilə ilə, yoxsa şifahi razılaşma əsasında kirayəyə verildiyi dəqiq məlum olmasa da, cavabda yazılı müqavilənin mövcudluğu ehtimalı əsas götürülür.

Mülki Məcəllənin 33-cü - "Əmlak kirayəsi" fəslinin tələblərinə əsasən, yaşayış otağının kirayəsinə dair bağlanmış müqavilələrdə kirayəyə verənin müqaviləni ləğv etmək hüququ qanunla qorunur. Yəni bu hüququ istisna edən və ya məhdudlaşdırən hər hansı bir razılaşmanın hüquqi qüvvəsi yoxdur.

Kirayə verənin müqaviləni birtərəfli qaydada ləğv etmək hüququ bəzi hallarda əsaslı sayılır. Məsələn, əgər kirayəçi öz öhdəliklərini pozarsa, ya da kirayə verənin və ya ailə üzvlərinin həmin mənzilə ehtiyacı yaranarsa. Həmçinin kirayəçi ardıcıl 2 ay kirayə haqqını və ya onun əsas hissəsini ödəmirsə, yaxud 2 aydan çox müddət üçün ümumilikdə 2 aylıq kirayə haqqına bərabər məbləğdə borcu yaranarsa, kirayə verən xəbərdarlıq müddəti gözləmədən müqaviləni ləğv edə bilər. Ümumilikdə isə tərəflərdən biri müqavilə öhdəliklərini ciddi şəkildə pozarsa, qarşı tərəf dərhal müqavilənin ləğvinə tələb edə bilər.

Sizin vəziyyətinizdə kirayəçi artıq 4 aydır ki, ödəniş etmir. Bu isə sizə əsas verir ki, məhkəmə yolu ilə kirayə müqaviləsinin ləğvinə və həmin şəxsin mənzildən çıxarılmasını tələb edəsiniz. Bunun üçün ilk növbədə kirayəçiyə yazılı xəbərdarlıq göndərməlisiniz. Bu sənəddə ümumi borcun məbləğini, borcun nə vaxtdan yarandığını, müqavilənin hansı əsaslarla pozulduğunu və müəyyən bir müddət ərzində (məsələn, 10 gün) borc ödənilməzsə və ya mənzil boşaldılmazsa, məhkəməyə müraciət ediləcəyi barədə məlumat verilməlidir. Xəbərdarlığın poçt vasitəsilə, çatdırılma bildirişi ilə göndərilməsi tövsiyə olunur. Əgər bu tədbirlər nəticəsiz qalarsa, siz artıq məhkəməyə iddia ərizəsi təqdim edə bilərsiniz. İddia ərizəsində müqavilənin surəti, borcun hesablanması (müqaviləyə əsaslanaraq), xəbərdarlıq məktubunun surəti və onun çatdırıldığına dair sübut, həmçinin mənzilə dair mülkiyyət sənədləri (çıxarış və s.) əlavə olunmalıdır. Əgər məhkəmə qərarı

Yaşadığım ərazidə bəzi sakinlər bloka, küçəyə zibil atırlar və bu, həm ekoloji, həm də estetik baxımdan ciddi narahatlıq yaradır. Bilmək istəyirəm, fiziki şəxslərin küçəyə zibil atması qanunvericilik baxımından necə qiymətləndirilir? Bu əmələ görə hansı hüquqi məsuliyyət nəzərdə tutulur və problemin aradan qaldırılması üçün hansı qurumlara müraciət etmək olar?

Sərvinaz HƏSİMOVA, Rəsulzadə qəsəbəsi

Sualınıza cavab olaraq bildiririk ki, qaldırığınız məsələ İnzibati Xətalər Məcəlləsi, "Məişət tullanları haqqında" və "Bələdiyyələrin statusu haqqında" qanunlarla tənzimlənir. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 266.3-cü maddəsinə əsasən, məişət tullanlarının tutumlardan (urnalardan) kənar yerlərə atılmasına görə fiziki şəxslər 300 manat məbləğində, vəzifəli şəxslər 1000 manat məbləğində, hüquqi şəxslər 4000 manat məbləğində cərimə edilir. Bu zaman cəriməni təbii təbii etmək hüququ polis orqanı və ya Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin səlahiyyətli əməkdaşına məxsusdur.

O cümlədən, bu xətanın inzibati tənbeh almış şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törədilməsinə görə fiziki şəxslər 1000 manat məbləğində, vəzifəli şəxslər 1500-2000 manatdakı məbləğdə cərimə edilir, yaxud işin hallarına görə, xətanı törədən şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla alınmış saatdan yüz saatdakı ictimai işlər tətbiq olunur, hüquqi şəxslər 5000-7000 manatdakı məbləğdə cərimə edilir. Qeyd olunan əmələ görə isə inzibati tənbeh tətbiq etmək hüququ polis və ya Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin səlahiyyətli əməkdaşının tərtib etdiyi protokol əsasında məhkəmələrə aiddir.

Bundan başqa, "Məişət tullanları haqqında" Qanunun 17-ci maddəsinə görə, tullantıların bağlı fəaliyyətə ictimai nəzarət həm də vətəndaşlar (əhali) tərəfindən həyata keçirilməkdədir. Həmçinin "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Qanunun 6-cı maddəsinə əsasən, bələdiyyələr məişət tullantılarının yığılması funksiyasını həyata keçirməkdədir.

Beləliklə, rastlaşdığınız problemin həlli ilə əlaqədar siz bələdiyyə, polis orqanı, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin "qaynar xətt"inə müraciət edə bilərsiniz. Həmin qurumlar öz səlahiyyətləri çərçivəsində problemin həlli istiqamətində müvafiq tədbirlər görəcəklər.

Sualları cavablandırdı: Fərhad NƏCƏFOV,

Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının üzvü

AZƏRTAC-ın Uşaq Bilik Portalı və Özbəkistanın "Tonq Yulduzu" qəzetinin birgə keçirdiyi rəsm müsabiqəsinin qalibləri müəyyənənlişib

1 iyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə AZƏRTAC-ın Uşaq Bilik Portalı ilə Özbəkistanın "Tonq Yulduzu" uşaq və gənclər qəzetinin təşkilatçılığı ilə keçirilən "Vətənin təəssümü" mövzusunda rəsm yarışması yekunlaşıb.

Martın 18-dən mayın 22-dək keçirilən müsabiqənin məqsədi şagirdlərdə vətənpərvorlik hissinin gücləndirmək, iki ölkənin uşaqları arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələrini möhkəmləndirmək, onların yaradıcılıq qabiliyyətləri

Şəhrizadə Sadıddinova

Nigar Əməröva

ni inkişaf etdirmək, milli adət-ənənələri geniş təbliğ etmək, həmçinin istedadlı uşaqları üzə çıxarmaqdan ibarət olub.

8-12 yaşlı uşaqlar arasında keçirilən müsabiqəyə hər iki ölkədən ümumilikdə 100-dən

çox rəsm işi təqdim olunub. Müraciət mayın 22-də yekunlaşıb və seçim mərhələsi başlanıb. Təqdim edilən rəsm işləri münisiflər heyəti tərəfindən müvafiq meyarlar üzrə qiymətləndirilərək qaliblər müəyyən olunub.

Azərbaycan üzrə I yerin qalibi Nigar Əməröva, II yerin qalibi Afşin Sadıxzadə, III yerin qalibi isə Nüray Məmmədli olub. Özbəkistan üzrə isə I yeri Şəhrizadə Sadıddinova, II yeri Məhəbbə Rustamova, III yeri isə Xurşidə Kamolova seçilib.

Bazar günü etidi

Dünyada uşaq gülüşündən, cəvəz təbəssümündən, körpə qığıltısından təmiz, şirin, həzin, başqa nə isə varmı? Nə isə varmı ki, bu qığıltı, bu gülüşü, bu təbəssümü əvəz eləsin? Təbii ki, yoxdur.

Uşaq səsi, körpə qığıltısı əvəzlənməzdir, təkrarsızdır, bənzərsizdir, qənimətdir. Körpələrin qığıltı və gülüşü yer üzünün hər tərəfinə sanki süslü nəğməsi, əmin-amanlıq himni kimi yayılır. Həmin anlarda bu səsi eşidən, bu kövrək qığıltı duyan silahlar susub dayanırlar. Hər yer, hamı bu gülüşün, bu qığıltının səhrinə dalmalıdır. Onda yer üzünün də, onun üstündə yaşayan insanların da çöhrələrinə təbəssüm qonur, hər tərəf sevinc süzülür.

Çox gözəl deyiblər ki, uşaqlar gülərsə, dünya gülər, dünyanın hər tərəfinə süslü, əmin-amanlıq toxumları səpilir. Deməli, xalqların sevinməsi, yaşaması, sabahlara addımlaması, barış, sülhün olması üçün körpə gülüşü, təbəssümü lazımdır. Dünyamızın da uşaqların gülüşündən, qığıltısından xoşu gəlir. Sanki bu səsdən, bu qığıltıdan onun qəddi bir az da dökülür.

Amma uşaqların gülməsi, sevinməsi üçün onlara diqqət və qayğı lazımdır. Onda uşaqların qayğısız gülüşü daha şirin, daha əziz, daha təmiz olur. Onda böyüklərin də qəlbi, ürəyi sevinə, fərəhə qucaq açır, qəm, kədər yox olur, silahlar susur, çöhrələrə yalnız təbəssüm hakim kəşlir.

Bəlkə də buna görə bir-birindən gözəl parklarda, xiyabanlarda gəzişəndə, küçə və prospektlərdən keçəndə üz-üzə gəldiyimiz uşaqların yerisi, duruşu, qaçışı, danışıq, ürəkli səhrləyib əbədi nəğməyə dönan səsi, ürək baxışı, qəlbinə bulay suyu kimi hopan gülüşü, əsəb gətirməyən də, cəlliklərindən doymaq olmur. Bütün

Gəlin ilin bütün günlərini 1 iyun elan edək

bunlar ürəyimizdə sevinc toxumları əkir, zövqümüzü oxşayır, könlümüzə sığaltır. Gəzlər, baxışlar sevinçə, fərəhə bəslənir. Bayram günündə uşaqlarla bərabər, böyüklərin də vaxtı yüksəlir.

Gəlin ilimizin hər gününü 1 iyun elan edək. Gələcəyimizin yollarından qanqalları, tikanları təmizləyək, yerində güllər, çiçəklər əkək. Qoy gördükləri gözəl-gözəl mənzərələrdən uşaqların qəlbi fərəhlə dolsun, sevincləri bol olsun. Dünyamızın da üzü gülsün, samalardan uşaqların çöhrələrinə yalnız və yalnız sevinc, təbəssüm tökülün.

Vahid MƏHƏRRƏMOV, "Azərbaycan"

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavini	- 538-86-86, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-44-91,
Məsul katib müavini	- 539-44-91,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Mühəssislik	- 539-59-33,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,		

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilməlidir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 3510 Sifariş 1083

Qiyməti 60 qəpik